

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilatkozat ára 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 89.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résszerve-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, április 7.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesztékek: Zichy János, a pártalapító.

Vasut és metor.

Az államtitkár mandátuma.

Kapunyitás előtt.

A kadarkuti nábob bűnpöre.

Az elvált grófné.

Károlyi Tibor gróf meghalt.

Venetianszínház a fővárosban.

Az új huszárezred érkezése.

A lippai Roth-cég bukása.

Merénylet egy karmester ellen.

Tárcsák: A prefektus gyilkosa. Írta: M. Audouin.

Csarnok: Julia története. Írta: Gyarmathy Zs.

Zichy János, a pártalapító.

Arad, április 6.

A magyar politika legfrissebb sütetje: a konzervatív párt. A néhai való Sennyey párt feltámadása minden hibájával, fogvatartásával és erős közjogi és nemzetgazdasági tévedéseivel. Am a törekvő és fiatal politikuskat ambícióikban nem zavarja meg sem a multak gyászos emléke, sem a jövő kietlensége és ha Zichy János gróf mindezek dacára mégis vállalkozik arra, hogy a konzervatív pártnak életet adjon, akkor ez nem bizonyít egyebet, mint hogy Zichy János tényleg az az önálló gondolkodó, akaraterős, kitartó és határozott eszmékért hevülő politikus, a milyennek politikai ellenfelei is mindenkor elismerték. Hogy a fiatal gróf minden tehetsége és tudása a hamis ideálokért folytatott harcban oldódik fel, ez

megint más kérdés. A jövő itt is meg fogja mutatni a konzervatív párt felélesztőjének, hogy milyen az az ut, a melyen nem ér célhoz.

Különös szeszélye a sorsnak, hogy egy ilyen, a politikai érvényesülés minden eszközével felruházott embernek mindig csak azt kell megtanulnia, hogy hogyan lehet zátonyra jutni. Néppárti közszereplését ő maga devalválja, a mikor onnan a kitűzött cél meggyúsulása miatt kilép, és jobbat keres. Erről a jobbról, a konzervatív párttól, a melyet feltalálni vélt, már a történelem kimutatta, hogy rosszabb még, mint a néppárt.

A konzervatív párt Magyarországon gondolatnak is abszurdum. A magyar nép lelke, de meg a nemzetiségeké is, nem kívánja a nyugvást, a stabilitást. A történelem világítja meg ezt legjobban. A mely népnek annyi küzdeni valója volt, a mely boldogulásáért, létfenntartásáért annyi keserű harcot vívott, a mely nép megismerte az állam ideálját, az a féluton meg nem állhat. Már pedig a magyar nemzet még csak a féluton van. Pregnánsabban azt nem fejezi ki semmi, mint maga a konzervatív párt eszméje. A kit megállítanak, az bizonyára halad, jár, mozog. A magyar nemzet halad, s utjában nem a napi politika, hanem a história vezérli.

A Zichy János pártjának, ezt konstátálhatjuk már most, nem állhat a rendelkezésére olyan agitacionális eszköz,

melylyel prozelitákat neveljen. A magyar népet a mostani állapotok dicsőítésével nem lehet hevíteni, lelkesíteni. Pénzzel pedig pártot egy félváltednél tovább tartatni nem lehet. Ha a konzervatív párt nem gyökerezik a nép lelkében, akkor az nem párt, hanem csak néhány pártjával és jómagával elégedetlen politikusknak az alkalmi egyesülése.

Zichy János gróf van bizonyára olyan éleslátásu, hogy mindezeket maga is észrevette, mikor beletekintett a jövő perspektívájába. Fölmerül most a gondolat, hogy mi ösztökélte hát a fiatal politikust, hogy a kietlen jövő rémképei dacára a konzervatív párt lobogóját fel-emelje. Nagyon kellene ismernünk Zichy gróf gondolkodását, ha erre a kérdésre a feleletet meg mernők adni.

A tények egybevetéséből és az eshetőségek mérlegeléséből azonban bizonyos logikát Zichy János gróftól nem lehet megtagadni. Tudnunk kell elsősorban, hogy a néppárt mindenekelőtt aulikus párt akart lenni. Ebből a programjából az aulikus részt beváltotta, de nem a párt-részt. Mert a néppárttól bebizonyosodott, hogy nem vált be annak az eszköznek, aminek megalapítói szánták. A kitűzött cél odaveszett, mert az eszköz: a párt felmondta a szolgálatot. Zichy János pedig minden áron aulikus akar lenni s minthogy ennek az érzésnek a leghivebb képe a konzervatív politikában tükröződik vissza, kireperálja azt a tükröt, a mely

A prefektus gyilkosa.

Írta: Maxime Audouin.

— Mindenekelőtt megvallom, — beszélt Galurin barátom — hogy a legotthonulóbb ember vagyok a világnak; valóságosan iszonyodom az utazástól s a vasutaktól, még pedig olyan mértékben, hogy azt el se képzelhetem; ha omnibuszba ülök, már ez is áldozat s hogy megtegyem, ahhoz már komoly okokra van szükségem.

Minden nagy embernek van valamelyes rögöszmeje vagy bogara; egyesek félnek a pókoktól, mások meg megeszik... nos, én nem tudok utazni.

Vagyis... no, de nem vágok elibe a dolgoknak. Egy este, lehet annak most már vagy tizenöt esztendeje, kényelmesen ültem papucsos a lábamon a kandalló előtt s a legnagyobb lelki nyugalommal szívtam öreg pipámat s olvastam az eurai prefektus esetét, akit a vasuton öltek meg... Megint egy szegény ördög, aki most is élne még, ha osztotta volna a sínek ellen érzett ellenszenvemet. Ekkor belép Szidonia, a gazdasszonyom s egy levelet hoz Salabran barátomtól.

"Kedves barátom! A 6-án induló gőzhajóval Veracruzba utazom; de nem tudok elhaladni Saint-Nazaire mellett, hogy egy éjszakát ott ne töltsék a vendégszerető hajlekedőben. Baráti kézzorítással stb. stb..." Hogy teheti ki magát az ember önkény a tengeri betegség-

nek, hajótörésnek, sárgaságnak, mikor pedig olyan nyugodtan ülhet itthon s játszhatik egy kis pikét.

... Milyen ostoba is az ember! „Ugy-e én jó kutyám mondom Plutónak, Salabran buta ember?" Pluto félig lehunyt szemmel néz rám és farkasóvála felel: „Hát persze!" De hát minden embernek meg van a maga izlése.

Az önző embernél nincs csunyább valami a világon; rá kell mutatnom hamar a jellemem többi sajátosságaira: én nem vagyok önző. Igaz, szeretem a kényelmet, de kedvelem azt a barátam számára is.

Azért is 6-án déltájt magára hagytam Salabran barátomat a vámnázban s magam mentem a Washington fedélzetére, hogy meggyőződjem róla, rendben van-e minden a 37. számú fülkében, ahol a barátomat e helyezték.

Koromsötétség volt a folyosón, amelyre a hajófülkék ajtóit nyiták.

Amikor a 37. szám elé érek, elfelejtettem lehajolni s belevágtam a fejemet, hogy csak úgy szikrázott a szemem előtt minden. Hogy meddig tartott ez az állapot, azt nem mondhatom meg, mindenesetre csak akkor tértem magamhoz, amikor a hajó kürtjének a bugását hallottam.

Micsoda? ... Jaj, a fejem! ... A hajó talán bizony indul? — Tényleg indult és hallottam a csavar nyöszörgését... Én meg

hülye módra üttem a helyemen, míg a fülem csak úgy zugott bele.

— No Galuria, előre! — szoltam magamban. Előre, különben téged is elvisznek.

Nekem pedig egy csepp kedvem sem volt ahoz, hogy Salabran helyét elmenjek — nem, köszönöm... Néhány száz mérföldnyi utazás tengeri betegséggel, hajótöréssel, sárga lázzal... amint mondom: köszönöm!

Még egyre üttem, oda tapadva, mint az osztriga.

Végre emberfeletti módon erőlködve... talpra álltam...

Amikor felkerültem a fedélzetre, e rév már messzire volt s az utasoknak a parton maradt kísérői, akik zsebkendőiket lengették, már csak fekete meg fehér pontoknak látszottak. Nem lett volna érthető, ha kétségbeesésemben kitépem a hajam?

Emellett a „Washington" mind gyorsabban haladt s a part mind messzebb elmaradt mögöttünk.

Megüvegesedett szemekkel mérlegeltem a helyzetemet s máris volt egy kis nyugtalanító érzésem a gyomromban.

Hirtelen a vállamra tette valaki a kezét; megfordultam s egyénnel láttam szemben magam. Az egyik alacsony, zömök és vörös volt, a másik halvány, hosszú és sovány; egy spárga rud egy tők mellett. A kövérke szolt:

— Bocsánat uram, hogy hívják önt?

— Uram — szoltam kékre, zöldre válvá,

Sennyey báró kezeiben már egyszer öszszetört.

Ami tehát a politikai morált illeti, azt Zichy János a maga részére, befelé megmentette. A saját lelkiismeretének bírāja föl fogja őt menteni minden váddal szemben. A kifelé, vagy lefelé való lelkiismeretet illetőleg pedig szintén nyugodt Zichy gróf, mert elvégre ő a politikát nem *lefelé*, hanem *fölfelé* csinálja. Lefelé nem tartozik senkinek számadással, fölfelé pedig rendben van a szénája. Avval pedig ő nem törődik, hogy a konzervatív párt, mielőtt még megszületett volna, már meg is bukott.

Tény és való, hogy Zichy János gróf összeköttetésénél fogva talán a magyar közéletben az egyedüli, ki legjobban egyesíti magában a konzervatív politika esetleg remélhető sikereinek feltételeit. Se az idők nem alkalmasak arra, se az emberek. A nép meg nem érti; az értelmiségnek meg nem kell; teljesen elszigetelten állhat ezzel a tervvel Zichy János, s azok, a kik hozzá csatlakozni akarnak.

Szubtilitások iránt az erős nemzeti küzdelmekbe belevitt nemzetnek nincs érzéke. Ideál kell neki, nem pedig az ideál eltörlése. Mert hiszen a konzervatív politika az utóbbival azonos. Igen okos dolog, hogy Zichy János gróf átlátta annak a képtelen voltát, hogy a néppárt a nép véérébe jutott és fényesen bevált egyházpolitikai törvények ellen küzdjön, és hogy ezt programként hangoztassa. Csakhogy ennek belátásából nem következik mindjárt az, hogy konzervatív pártot kell alakítani, akkor, a mikor a liberalizmus annyi tűzpróbáját fényesen állta meg Magyarországon. □

Vasut és motor.

(Az új beruházási törvényhez.)

Arad, április 6.

Az „Ujság“ mai számában Bartel Béla figyelemreméltó cikket közöl az új beruházási törvényjavaslatról. Van ennek a cikknek egy része, meg a motor üzemmel s ezzel kapcsolat-

ban *Sármezey* főmérnök alkotásával foglalkozik. A közleménynek ez a bennünket érdeklő passzusa így hangzik:

A mi a vasuti egyéb beruházásokat illeti, fejtesszük, hogy ebben a motor üzem behozatala is kontemplálva van. A dunai áthidalások által előidézendő erőmegtakarítástól eltekintve, nincs fontosabb feladata közlekedési politikának, mint hogy a *vicinálisokon* a személyi és teherforgalomnál üzött erő-, személyzet-, kocsis- és szénpazarlásnak helyes motorüzem által véget vessen.

Az utépitésre szánt 43 millió mindenesetre nagyot lendíthet közlekedési viszonyainkon, de csak azon előfeltétel mellett, ha közlekedési politikánk szakít az eddigi tranzverzális műtök rendszerével.

Igazi paródiája a modern közlekedési rendszernek az, hogy mi *országutakkal* kötünk össze egymástól távol lévő vidékeket a vasutak korszakában. Az eddigi tranzverzális utak építési és fentartási tőkéből vasutakat is lehetett volna építeni. Németország már meglévő országutait is keskeny vágányu vasutakkal vonja be. Mig az országut minden 6–10 mm. teherre egy embert és két igavonó állatot igényel, a sokkal olcsóbb keskeny vasut ezzel szemben 40–60-szoros erőmegtakarítást képvisel. Ma már az országnak bussal való ellátása, de a helyes gazdálkodási rendszer is kizárja, hogy a gazda állatállományát a huszprodución és a föld munkálatain kívül még fuvarra is használja. Nem a *gazdát* kell országutal a vasúthoz vinni, hanem a *vasutat* kell kis vasutal a gazdához hozni!

Itt ez irányban éppen Magyarországon van egy igen szép példánk a *csanádi gazdasági vasutakban*. Ezeknek zseniális főmérnöke, *Sármezey* megmutatta, hogy kell a XX. században egy közgazdaságilag és különösen, a mit eddig annyira elanyagolhatunk, egy mezőgazdaságilag is helyes olcsó és jövedelmező forgalmi eszközt teremteni.

Igen ajánlanám tehát, hogy a kereskedelmi miniszterium, most, midőn egy évekre szóló utoprogramról van szó, ezen utak engedélyezésénél nagyon alaposan vizsgálja meg, vajjon nem volnának-e azok sokkal gazdaságosabban *keskenyvágányu vasutakkal helyettesi-*

tendők? Másodsor, hogy csak a vasutakhoz való közlekedésre, tehát kisebb utzakaszokat (helységeknek a vasutal való összeköttetését) engedélyezzen, s ne hosszú tranzverzális utakat, melyek helyén voltak Traján császár idejében, de most, *Hieronymi* idejében inkább közgazdasági kova-puskáknak tekinthetők.

Az államtitkár mandátuma.

(Petíció a Kurián.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 6.

A dédesi választókerületben múlt év december 9-ikén időközi választás volt, amelynek során heves küzdelem folyt *Serényi Béla* gróf kereskedelemügyi államtitkár és *Hebrony József* szjószentpéteri ügyvéd között, aki függetlenségi programmal lépett föl. A választásnak az volt az eredménye, hogy *Serényi* gróf 823, *Hebrony* dr. pedig 818 szavazatot kapott, az államtitkár tehát 5 szavazattöbbséggel nyerte el a mandátumot. A függetlenségi párt a választás ellen kérvényt adott be a kuriához, amelynek első választási tanácsa ma másodikban foglalkozott a petícióval. Az első tárgyalás alkalmával *Ragályi Lajos* dr. a megtámadott képviselő védője és *Gábor Illés* dr. választásvédő alaki kifogást emeltek a kérvény ellen. A kuria, — mielőtt a kifogások dolgában határozott volna, — felhívta *Erőss Samu* dr.-t, a kérvényezőkhöz meghatalmazottját, hogy néhány másolatot pótlólag csatoljon a kérvényhez. Ez időközben meg is történt, s a mai tárgyalás elején az elnök kihirdette a kuria ama végzését, hogy az *alaki kifogások*, mint alaptalanok, *elutasítottak*.

Ennek következtében rátértek a kérvény érdemleges tárgyalására.

Erőss Samu dr., a petícionálók meghatalmazottja ismertette azokat az okokat, amelyek alapján a választás megsemmisítését kéri. Elmondja, hogy a szavazás alapjául oly névjegyzék szolgált, amely érvénytelen volt. Vass Imre választási elnök, apátfalvi esperes, záróra után a második küldöttségétől öt oly választót szavaztatott le, akik az első küldöttséghez volt beosztva, s úgy ezektől, mint még már 30 szavazótól választói névjegyzék, azonossági tanuk

mert a gyomrom mindjobban kavargott — Galurinnak hívnak.

— Galurin — szolt a hosszabbik — az nem név. Van-e hajójegye?

— Fájdalom nem, uram; szerencsétlen áldozata vagyok egy még szerencsétlenebb véletlennek, amely akaratom ellenére arra kényszerít, hogy igénybe vegyem az önök vendégszeretétét.

— Sajnálom uram, de nekünk megvannak a határozott szabályaink; ön jogtalanul tartózkodik a hajónkon és én kénytelen vagyok arra . . .

— Hogy itt tartson?

— Igen, én a kormányos vagyok.

— Az nekem mindegy; én a révkalózzal vissza akarok menni.

— Onnek nincs szerencséje, tisztelt uram; a révkaloz velünk jön az Antillákra, hogy átvegyen egy örökséget. Egyebekben erről maga is meggyőződhetik, a csónakja már nincs a hajónkhoz erősítve. Am elég már a sok beszédből, jöjjön, vasra veretem.

— Hallja az ur, tán tréfál?

— Soha sem tréfálok.

Ezt be is bizonyította. Minden-erőmből el-lenszegültem, de két erős fickó megragadott s belevetett egy sötét helyiségbe.

Oh kandallóm, oh Szidónia, oh Plutó, oh papucsom, oh én öreg pipám!

— Miért nem mondta, hogy megfizeti az utját? — kérdeztem Galurin barátomól.

— Könnyű magának, felelt; maga úgy látszik mindig hord magával ezer frankosokat?

Nekem egy nadrággombbal sem volt többem száz sousnál.

Keserves megfigyeléseket tehettem kellemes tartózkodási helyemen s egyetlen látogatóim a patkányok voltak. Nagyon hamar megbárátkoztak velem; minden zsebemben volt vagy egy s le se ülhettem, hogy agyon ne nyomjak vagy egyet s hozzá még nem maradt el az átkozott tengeri betegség sem.

— Ez az ur jóállónért az utiköltség erejéig. Köszönje meg neki!

— Kihez van szerencsém? — kérdeztem.

— Fillard a neve — felelt az emberi spár-gaudd és meghajtotta magát.

— Oh, Fillard ur, örökké az adósa leszek önnek!

— Reméllem, hogy nem — felelt Fillard nevetve.

Egy el nem foglalt fülkében kissé rendbe szedtem magam s elrejtteni igyekeztem kétes fehéreműmet; azután a szalonba mentem, ahol száz sousmért annyi italt hoztattam a megmentőmnek, amennyit csak elbirt. Nem vagyok farkas ember.

Ez a Fillard nagyon sajátos egy ember volt. Csak a meggyilkolt prefektusról beszélt.

— Nagyon keményszívű ember volt s tulajdonképen megérdemelte a sorsát. A gyilkos helyében én is úgy tettem volna — és ön?

— Én nem; ami a jellememet illeti, én olyan vagyok mind a bárány és szeretem a nyugalmamat.

Máskor megint fürkésző szemekkel nézett rám és mély hangon szolt hozzám:

— Meg vannak győződve róla, hogy a gyilkos valamelyik hajóra menekült, de a rendőrség résen van.

Máskor meg egy albumot mutatott nekem tele gyilkosokkal és halálra ítétekkel. Az album végében volt egy kicsi kép, egy csinos kis guillotine minden hozzátartozójával együtt: kosár, halottaskocsi, stb. Mellette volt a komor hóhér a segédekkel. Megható szeretetreméltósággal magyarázta nekem a csinos kis gép mechanizmusát és mindegyre rám nézett átkozottul sanda szemével.

— Ez nem lehet más, mint valami angol, gondoltam magamban; annyi bizonyos, hogy nagyon szeretheti a kivégzéseket.

Annyira ment a dolog, hogy már csak a nyaktőlőről álmodtam. Amellett ez a félbolond nagyon kedves volt hozzám. Egy nap felesap egy hullám, engem lemos a tengerbe s én ott evickélek kétségbeesetten a vízben.

— Csak hidegvér — szolt le hozzám, leeresztett egy vasrudat s horgos végével kihalászott; nem is volt semmi bajom, annál inkább volt a nadrágomnak.

— Mindhalálig adósa vagyok önnek — szoltam s úgy megráztam a kezét, mintha össze akarnám törni.

— Nincs miért — szolt nyugodtan.

Derék ember volt.

Utközben találkoztunk egy hajóval, amely Saint-Nazairebe ment. A kapitány volt olyan szives, hogy Fillardot meg engem felvett a hajójára; Fillard megfogadta magában, hogy nem

és bizalmi férfiak alkalmazása nélkül vette ki a szavazatokat, ami egyenes megsértése a kurial biraskodásról szóló törvénynek. A visszautasított szavazatokról egyáltalán nem vezettek jegyzéket, ami szintén törvényellenes. A Serényi-párti választókat az elnök soron kívül szavaztatta le, nehogy elszéledjenek. A Hebrony-párti választókról már nem gondoskodott ilyen atyáskodón, hanem Kubinyi Géza orsz. képviselővel egyetemben úgy intézkedett, hogy a függetlenségi választók el legyenek zárva az élelmi szerektől. Vay Elemér báró főispán rendeltileg utasította a fősolgabirákat, ezek pedig viszont a solgabirákat, községi jegyzőket és birákat, hogy Serényire szavazzanak. Lakomákban sem volt hiány a választás előtt. Maga Serényi gróf a választókat az ózdi vasgár vendéglőjében megvendégelte s utána három választót személyesen megvesztegetett 20—20 koronával. Serényi kortesei napokon keresztül rendszeres itatást etetést és vesztegetést végeztek. Mindezek alapján kéri a választás érvénytelenítését.

Utána Ragályi Lajos dr. védő szólalt fel, a ki hosszabban igyekezett a vádakat megcáfolni, majd Gábor Illés dr. választásvédő csatlakozott védőtársa érveléseihez.

Az ítéletet holnap hozzák meg.

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háború.

London, április 6. A japán haderők át léptek a mandzsuri határon, a minél fogva a szárazföldi hadműveletek legközelebb megkezdődnek. A japánok hirtelen megváltoztatták haditervüket, mert az eddigieket egy japán katonatiszt az oroszoknak elárulta.

Szentpétervár, április 6. Kuropatkin tábornok Miklós cárhoz intézett tegnapi távirata szerint a Jalu folyó mentén minden csendes. A Matu-Zeo szigeten önkéntesek csatároztak a bicsu-i japán előőrsekkel. Ez a jelentés elburkoltan tudatja a cárral, hogy Bicsu a japánok kezében van. A jelentés szerint a japánoknak hat halottjuk van.

hagy el engem. Megfizette mindakettőnk utját és megérkeztünk az én kedves városomba anélkül, hogy a legkisebb említésre méltó eset előadta volna magát.

Végre bekerülünk a kikötőbe; mind itt vannak a jóbarátaim.

— Kedves Fillard — széltem — végre hálsnak bizonyulhatok majd ön iránt.

— Kedves Galurin, én tartozom önnek hálsával, mert önnek köszönhetem, hogy Fillard titkos rendő: megkapja az 5000 dollár jutalmat.

— Micsoda? — széltem. Elképzelheti a megdöbbenésemet.

— Ugyan ne tréfáljon — széltem a szeméi-vei pislogva — és vallja meg végre, hogy maga a prefektus gyilkosa.

— Fillard, maga meg van bolondulva.

— Feleletre sem méltatott, hanem odaintette a szolgálattelvő csendőrt és rám mutatott. A derék ember olyan tágra meresztette a szemét mint egy kapu s elmosolyodott.

— Ön az, Galurin ur? Az egész rendőrség csak önt hajsolja; azt hitték, hogy önt is meggyilkolták s az egész környéket felkutatták, hogy a holttestét megleleik.

— Nem igen tudnám leírni azt az arcot, amelyet Fillard ennek hallatára vágott; elosont és soha sem láttam többet, úgy hogy még az utkölségemet sem tudtam megfizetni neki.

— Látja, kedves barátom, így fejezte be Galurin az elbeszélését még csak most ismertem meg igazán az otthon örömeit! Nem is ülök többet hajóra, az oly igaz, mint ahogy Galurin a nevem!

A király Bécsben.

Bécs, április 6. Ő felsége ma délelőtt fél 10 órakor Abbaziából ideérkezett és Schönbrunnba hajtatott.

A balkán reformok.

Konstantinápoly, április 6. A külföldi csendőrséget újjászervező bizottság mai ülésében a rayonkérdést intézték el. Annak a három vilájetnek a területe, melyekben egyelőre végre akarják hajtani a csendőrségi reformot, a következő öt ellenőrzési területre van felosztva; úszkúbi szandzsák, beosztva az osztrák-magyar kiküldött; a szalonikii szandzsák (orosz ad-joint); monasztiri szandzsák (olasz); szereszi szandzsák (francia) és drámai szandzsák (angol.) A bizottság Szalonikibe való elutazása előtt még egy ülés lesz.

Kapunyitás előtt.

(Bánffy képviselőjelölt. — A konzervatív pártalakulás. — A függetlenségi és a delegáció. — Az osztrák helyzet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 6.

A hűvét vakációról lassan-lassan visszatérő politikusok között élénk föltűnést keltett a hír, hogy a Bónis István halálával megüresedett kolozsi kerületben az Új párt vezére, Bánffy Dezső báró szándékozik fellépni. Ez esetben — hír szerint — a kerület kormánypártja külön jelöléstől elállana.

A legtöbb szó azonban az új konzervatív párt alakulásának tervéről esik. Ennek a pártalakulásnak a nyilvánosság elé került hírének nem cáfolták meg, sőt az az organum, a „Magyar Állam“, amelyről azt irták, hogy az új konzervatív párt érdekeit fogja szolgálni, a legnyitabban hangoztatja ennek a pártnak szükséges voltát.

Az új konzervatív párt alakulásának újabb epizódját kolportálták ma. Zichy János grófnak a néppárt elnökségéről való lemondása után történt, hogy a néppárt tagjai Csernoch János praelátus-kanonok vendégei voltak Esztergomban. Jelen volt ott maga Zichy János gróf is. Az összejövetelnek az volt a célja, hogy Zichy János gróft az elnökségnek újra való elfogadására bírják. A gróf azonban ezt a leghatározottabban visszautasította és ott is, abban a társaságban hangoztatta a konzervatív irány szükséges voltát. A gróf mellé állottak az ott kifejtett éles vitában: Messlényi Pál, Abaffy Odön és Simonyi-Semadam Sándor képviselők, akiket a lapok is mint olyanokat emlegetnek, mint a kik a gróft pártalakító törekvésében támogatni fogják.

A Kossuth-párton megint a delegáció kérdése kísért. A párton a kérdést, a mikor azt Hentaller Lajos a legkonkrétebb alakban felvetette, a parlamenti válságra tekintettel, elodázták. Most, hogy a politikai hullámok elültek, újra szóba került a dolog és a párt fiatalsága arra hivatkozással, hogy különösen a katonai kérdésekben szükséges a közös kormánynak hathatósabb ellenőrzése, elhatározta, hogy a képviselőház összeülése után azzal a kéréssel fordulnak Kossuth Ferenchez, hogy a delegációbavonulás kérdésében pártértekezletet hívjon egybe. Ugy tudjuk, hogy a párt zöme a bevonulás mellett van, nem kizárt azonban, hogy a vének tekintélye döntő lesz és így a Kos-

suth-párt továbbra is az eddigi álláspontján marad.

Bécsből, az osztrák helyzetre vonatkozólag azt táviratozzák, hogy az osztrák kormány április hó 15-ére tervezi a Reichsrat összehívását. Ha a békités nem sikerülne, akkor érintkezésbe lép a magyar kormánnyal, hogy a májusra tervezett delegációkat őszre halasszák.

Az elvált grófné.

(Egy öngyilkos kísérlet története.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 6.

Hírt adtunk Festetich Pál gróf elvált nejének öngyilkos kísérletéről. A szerencsétlen asszonynak szomoruan érdekes, drámai mozzanatokban bővelkedő élettörténetét a következőkben jelentik:

Bécsben született, az apja von Friebeisz volt. Még süldő leányka volt, amikor férjhez adták. Az ura, Fischer dugszdag bécsi börzeügynök, nagy szeretettel vette körül s az asszonyka az első időben látszólag boldog és megelégedett életet élt.

Már két gyermeke volt. Az urának üzleti ügyekben Magyarországra kellett utaznia s hogy a felesége el ne unja magát, őt is elhozta. Gróf Vay Dónes szabolcsmegyei kastélyába is elnéztek. A grófnál nagy vadásztársaságot tartottak, amely a gyönyörű szép fiatal asszony megjelenésének igen megörült. Nyomban ott marasztalták Fischert és a nejét.

Jól mulattak. Annyira jól, hogy a férj észre sem vette, milyen sokat foglalkozik Festetich Pál gróf a feleségével. Harmadnap Fischer utra készült. Vissza kellett utaznia Bécsbe. Ekkor tört ki a botrány. A felesége eltűnt s vele nyoma veszett Festetich Pál grófnak is. Az asszony rövid néhány sorban adta tudtára az urának, hogy nem marad a felesége. Festetich gróft szereti, a gróf is szereti, feleségül is veszi.

Nagy szomorúsággal a szívében utazott haza Bécsbe Fischer. Nyomban beadta a válókeresetet a felesége ellen, s a gróf közbenjárására a bíróság hamar meghozta az ítéletet. Fischerné szabad volt s nemsokára férjhez mehetett. Festetich Pál gróf beváltotta a szavát: a börzeügynök feleségéből grófné lett. Ami ezután következett, inkább szomorú, mint regényes. A grófi férjnek sok kellemetlensége volt a családjával. A család fejének, Festetich Tasziló grófnak nem tetszett a mesalliance, az arisztokrácia, amely azelőtt, amíg csak a bárónője volt a szép asszony, szívesen érintkezett velük, a hites feleséget nem fogadta be. A gróf dolgozni akart. Gräfl akkori főispán ki-nevezte megyei aljegyzőnek, de az állás Festetich Pálnak nem volt inyére. Feljött Budapestre s a hatodik kerületben föllépett képviselőjelöltnek. Kisebbségben maradt. Elkeseredésében — úgy látszik — nem tudott ellentállni a familiája kívánságának s elvált a feleségétől. Ezernyolcszáznyolcvanháromban Festetich Pálné Friebeisz Vilma ismét elvált asszony volt. Második házasságából született leánygyermeke a grófi apánál maradt.

Az elvált grófné Bécsbe költözött. Két hónappal ezelőtt feleszlatta a háztartást s azóta szállodában lakott. Nagyszombat estjén a fiával, a ki az első házasságából született, a Tábor-strassel Reklam-kávéházba tért be. Reggel öt órakor is ott ültek még. Az asszony szótlán volt és komor. Rongyeteg cigarettát szítt el. Ot óra után rosszul érezte magát. Azt mondta, hogy fáj a feje és sétálni akar. A hadnagy fizetett s mind a ketten távoztak. Az

utcán közel a Dunához, az asszony futásnak eredt. — Egyenesen a Ferdinánd-hídnak tartott, a mikor a közepére ért, felkapaszkodott a karfára.

Meg akart halni, de végzetes szándékát meghusították. A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek föl vele, a kalando: multu asszony nagy bőséggel beszélte el az élete történetét. Csak arra nem felelt, hogy miért akarta elemészteni magát. Fölsőhajtott s csupán ennyit mondott:

— Ha meghallgatta az életem történetét, akkor már tudja . . .

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Kornevillei harangok, operette. Arkossy Vilmos és Márton Miklós fölleptével. (Páros bérlet.)
Péntek: Takarodó, dráma. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Takarodó, dráma. (Páros bérlet.)

* **Paulay Erzsike kitüntetés.** Fővárosi tudósítónk írja: Ma szavaztak a Nemzeti színház tagjai az ez évre szóló Farkas Kaskó-díj odaítélésére tárgyában. A tagok választása egyhangúlag Paulay Erzsike esett, kiből nemcsak Paulay Ede unokáját, hanem az eddigi működése után nagy tehetségnek bizonyult fiatal művésznőt tüntették ki. A díj ünnepies átadása holnap este lesz az előadás előtt.

* **Az aradi művészek hangversenye** vasárnap délután 5 órakor tartatik meg a Fehér Kereszt-szálló nagytermében. Az előjegyzett jegyek átvehetőek ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

A kadarkuti nábob bűnpöre.

(A Kuria ítélethozatala.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 6.

Ma délelőtt kezdte meg a kir. kuria annak a nagyszabású s országsszerte feltűnést keltett ügynek tárgyalását, a mely a „Kadarkuti nábob végrendelete” címen már öt éve foglalkoztatja a bíróságokat.

A szenzációs bűnpör előzményei a következőkben foglalhatók össze:

Nagy Márton somogy megyei többszörös milliomas 1899. május 26-án reggel 7 óra előtt halt meg. Be van bizonyítva, hogy a halottas háznál e napon reggel 7 óra előtt sem Nagy Akos, az elhalt unokaöccse, sem más senki meg nem fordult. Reggel 7 órakor lépett be a halott házhoz az a nagy öreg gazdasszonya s rémülettel konstata, hogy ura már halott. Hamar befogatott Póré János kocissal, s áthajtatott a közeli pusztára Nagy Akoshoz, a halálhírről. Nagy Akos mindjárt átment nagybátyja tanyájára s magával vitt mintegy nyolc tanút is, kik előtt hallatlan komédiával eljátszott egy végrendeletet. A halottas szobát lefüggönyözte s felalé a halottat ülőhelyzetbe. A már halott Nagy Márton helyett elmondott egy szóbeli végrendeletet, a melyet később írásba is foglaltatott, s a megjelentekkel aláíratott.

Nagy Akos ezután beutazott nagybátyja pécsi házához, s ott magához vette Nagy Márton tulajdonát képezett 265,442 koronás takarékpénztári könyvet, valamint 284,000 korona értékű értékpapirokat.

Ezek miatt azután egy hosszú vizsgálat s negy herce-hurca keletkezett. A végrendeletet megtámadta Nagy Márton egyéb rokonsága s ennek folyománya volt, hogy Nagy Akost vizsgálati fogságba is helyezték. A vizsgálat először Pécsen, később Budapesten folyt s a végrendeletet aláírt tanúk a vizsgálóbíró előtt elismerték, hogy Nagy Akos velük komédiát játszott, de később e vallomásukat visszavonták.

A delegált pestvidéki törvényszék Nagy Akost hamis tanúsásra való rábírás és lopás miatt egy évi börtönrre és 100 korona pénzbüntetésre, Póré Jánost pedig hamis tanúsás vétségé

miatt három havi fogházra ítélte. A többi vádlottakat ellenben felmentette. A kir. ítélőbírála mind a két elítélt vádlottat felmentette az összes vádak alól, a mi ellen a főügyészség semmiségi panaszt nyújtott be a kir. kuriához.

A kir. Kuria I. büntetőtanácsa Kelemen Mór elnöke és Dogáriu Tamás bíró előadásában ma foglalkozott a semmiségi panaszokkal. Délig a vizsgálati iratok és ítéletek kerültek felolvasásra. Szünet után dr. Baumgartner Izidor koronabíró helyettes tartotta meg nagy szabású vádbeszédét.

A tárgyalás ma egész nap tartott, az ítéletet valószínűleg holnap hozzák meg.

MULATSÁGOK.

(=) A csermői kaszinó husvét másodnapján jól sikerült táncmulatságot rendezett, melyen a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Berkes Arminné, Fekete Ignóné (Gurba), Gruber Sándorné, Holländer Miksáné, Hajdu Elekne (Vadász), Szita Istvánné.

Leányok: Fekete Ilonka (Gurba), Hajdu Erzsike és Rozsika (Vadász), Gruber Ella és Ida, Lóvinger Ida (Gurba), Szita Vilma és Milcsi.

Károlyi Tibor gróf meghalt.

(A főrendiház gyászsa.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 6.

Gyász érte a mácsai kastélyt, gyász a magyar főúri világot. Károlyi Tibor gróf, a mácsai uradalom birtokosa, a magyar főrendiháznak volt elnöke meghalt. Abbáziában, a hol évek óta tartó betegségére keresett üdülést, érte a halál. A nagy Károlyi nemzetségnek egyik legjelesebb tagja volt, fivéréhez, Károlyi Gáborhoz, az ideális lelkű politikushoz hasonlóan. Hogy a magyar közéletben milyen vezető szerephez jutott, mi sem illusztrálja jobban, minthogy a magyar országgyűlés felsőbb háza őt választotta meg elnökévé, a mely tisztétől csak akkor vált meg, a mikor előrehaladott betegsége teljesen a magánéletbe szorította. Halálát nagy részvéttel fogadják Aradmegyében, a melynek egyik első birtokosa volt, s a melynek gazdasági és sportéletében a korábbi évek alatt tevékeny részt vett. A gróf haláláról, élete folyásáról és betegségéről a következő tudósítást vesszük:

(Életrajza.)

Károlyi Tibor gróf 1843. szept. 26-án született Pozsonyban, mint Károlyi György gróf negyedik fia. 1863-ban mint 20 éves ifjú nagy külföldi utra indult, beutazta Spanyolországot és Afrikában is járt. Az 1866-iki porosz hadjárat alatt magyar legio alakulván, ebben Klapka szárnysegéde lett. A legio felosztása után Párisba utazott és csak 1867-ben tért vissza Magyarországra. 1868-ban megnősült, nőül vevén Degenfeld Emma grófnőt, Degenfeld Imre gróf leányát. 1878-tól 1884-ig tagja volt a képviselőháznak, előbb az orosházi, majd a pécsi kerületet képviselte. Irodalmilag is működött és lefordította Quinet-nek a francia forradalomról írt művét. Ipolyi Andor visszalépése után több évig a magyar képzőművészeti társaság elnöke, a kisbirtokosok földmívelésének pedig alelnöke volt, és az Adria tengerhajózási társulat igazgatóságában egy ideig elnök volt, a főrendiháznak sok évig alelnöke, majd az utóbbi időkben elnöke volt és attól gyengélkedő betegsége miatt 1900. évben mondott le. Közigazgatási tevékenységének legnagyobb részét képezte a magyarországi vízzabályozások körül tett működése. Elnöke volt a Tisza, Maros, Körös ármentesítő társulatnak, továbbá a Nyírvisz szabályozásának és legutóbb az ecsedi lap le-

csapoló és Szamos-balparti ármentesítő társulatnak, mely munkálatnál az ő erélye és fáradhatlan munkásságának eredménye, hogy mintegy 80.000 hold, eddig hasznavehetetlen lápos terület, lett meghódítva a mezőgazdaságnak.

Családja megbízásából 1881-től 1887-ig kiadta a Károlyi-család oklevéltárát öt kötetben, 1894-ben a *Revue de Parisban* egy cikke jelent meg a magyarokról és a románokról, a melyben védelmére kelt a magyaroknak azon gyanúsítások és szitkolódások ellen, a melylyel az időben a román memorandisták és szövetségesei a külföldi, különösen pedig a francia sajtót elárasztották.

Aradmegyének törvényhatósági bizottsági tagja volt, a megye legtöbb adót fizetői közül a harmadik helyen állott 22,366 korona 49 fillér adóval. Tagja volt e minőségében Aradmegye állandó választmányának. Az Aradi Versenyegyesületnek hosszú időn át elnöke s a legutóbbi időben igazgatósági tagja volt. Azelőtt minden aradi löversenyen részt vett s egyébként is sűrűn fordult meg Aradon, a hol sokan ismerték a dallás szép öreg urat.

(Családja.)

Károlyi Tibor Károlyi György grófnak volt a fia, a ki a szabadságharc előtti években a magyar főúri világban élénk szerepet játszott s a Magyar Tudományos Akadémiának megalapítására 40.000 forintot írt alá. A szabadságharc alatt Károlyi György gróf Szatmármegye főispánja volt, s mivel a Debrecenből hazatérő Kossuth Lajost beszéddel üdvözlötte, Haynau elfogatta, és csak nagy nehezen bocsátotta szabadon. Az alkotmányos élet helyreállta után koronáőr, utóbb főudvarmester volt.

A mácsai birtokot Károlyi György gróf vette 1862. év őszén Csernovits Pétertől, kisebb részét pedig Bittó Istvántól. Halála után ezt a birtokot Károlyi Tibor gróf örökölte, a ki életét vagy e birtokon, vagy Budapesten, az egyetem-utcai Károlyi-palotában töltötte.

Halálát a Károlyi-család számos tagja, és még több főúri család gyászolja. Fivérei közül: Károlyi Gábor gróf, a függetlenségi párt jeles tagja, még 1895-ben meghalt. Többi fivéréi: Károlyi Gyula gróf, Károlyi István gróf, volt országgyűlési képviselő; nővére Károlyi Pálma grófnő, Desseffy Aurél grófnő ment nőül.

Gyermekei: Károlyi Ella grófnő, a ki Almásy Dénes grófnő ment nőül, Károlyi Gyula gróf, a ki a mácsai gazdaságot atyja betegsége óta vezeti, s az Aradi Versenyegyesületnek elnöke; Károlyi Imre gróf, Károlyi Ferenc gróf, a ki a londoni osztrák-magyar nagykövetségnél attasé volt, aki tragikus halállal halt meg: Londonban felfelölte magát, — s legifjabb Károlyi Antal gróf. A gyermekek közül a két utóbbi Mácsán született.

Neje, Degenfeld Schomburg Emmagrófnő palota-hölgy néhány év előtt, 1901. december hó 22-én halt meg.

(Halála és temetése.)

Károlyi Tibor gróf betegsége még régebbi keletű. A főurat három-négy év óta idegbeteg gyötörte, a mely annyira fokozódott, hogy az aradi kir. törvényszék a család kérésére, Köthly Károly dr. budapesti egyetemi orvostanár és Parecz Gyula dr. aradi központi igazgató-őorvos véleménye alapján gondnokság alá helyezte. Gondnokává Károlyi Gyula gróftól rendelte ki. Azóta a gróf egészsége nem tért vissza. A mácsai kastélyban töltötte a szerencsétlen előhalott minden idejét.

Családja a télen Abbáziába vitte, de ott se talált gyógyulást. Tegnap este nyolc órakor érte a halál. A gróf mellett volt az utolsó pillanatig, önfeláldozó gondoskodással: Ella leánya, Almásy Dénes gróf neje. A család többi tagjai

közül, atyjuk állapota rosszabbodásának hírére tegnapelőtt Abbáziába jött *Károlyi* Gyula gróf, tegnap pedig *Károlyi* Imre és Antal grófok.

A holttestet Abbáziában helyezték ideiglenes ravatalra. Holnap Budapestre szállítják a gróf holttestét, onnét pedig a *mácsai* családi sírboltba. *Pénteken este* érkezik a *kurticsi* vasuti állomásra a koporsó, a honnét azt hallottas kocsin Mácsára, az uradalmi kastélyba viszik. Szombat délelben *Magyar* Pál *szenimértoni* plébános újra beszenteli a kaporsót, a melyet ezután a mácsai kastélyban levő családi sírboltban helyeznek örök nyugalomra.

A halál hírére ma délelőtt az egyetem-téri *Károlyi*-palotára, a főrendiház erkélyére, a Sándor utcai *Degenfeld*-palotára, a *Nemzeti és Országos* kaszinó épületére kitűzték a fekete lobogót. A főváros előkelő köreiben a halál nagy részvételt keltett.

(Végrendelete.)

Károlyi Tibor gróf és neje 1900. február 3-án *Beles* János aradi közjegyző előtt közös végrendeletet csináltak, a melyet a grófnő halála után 1902. január hó 29-én bontottak fel. A végrendelet szerint a grófi házaspár összes vagyona a négy gyermek: *Károlyi* Ella, férjezett *Almássy* Dénes grófné, *Károlyi* Gyula, Imre és Antal grófok között egyenlő részben oszlik meg. A végrendelet végrehajtói: báró *Podmaniczky* Géza és gróf *Tisza* István. Egyéb intézkedést a végrendelet nem tartalmaz.

Vonatösszeütközés a fővárosban.

(A mai vonatkésések oka.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 6.

A főváros felől Aradra jövő vonatok ma rendkívül nagy késéssel érkeztek meg. A déli meg a délutáni postaküldeményekre két óránál tovább vártak, amíg azok megjöhettek. A vonatkésés oka: két tehervonat összeütközése, amely a főváros határában, a rákosi rendező pályaudvaron történt, s amely miatt az összes vonat csak átszállással közlekedhetett. A vonatösszeütközésről a következőket táviratozzák lapunknak:

A Hatvan felől érkező 441-es tehervonat, melyet *Vajda* vonatvezető vezetett, ma hajnalban három óra öt perckor ért a rákosi pályaudvar határához. A szolnoki kijáratnál (így hívják azt a helyet, ahol a szolnoki vonat kifordul az útjára) hirtelen vágatva előtte termett az 562-es szolnoki tehervonat, amely három óra egy perckor indult ki a rákosi pályaudvarból. Az összeütközés kikerülhetetlen volt; mind a két vezető fékezett, de már késő volt az intézkedés.

A két óriási vonat rettenetes hevességgel rontott egymásnak. A szolnoki vonat volt a gyöngébb, az még nem haladt teljes gőzzel s így az is lett a vesztes fél.

A szolnoki vasút lokomotívja darabokra tört s ezenkívül még öt kocsija teljesen hasznavehetetlenné vált. A lokomotívban három emberült: *Csepregi* vonatvezető, *Vas* gépész és *Csutak* János 26 éves lakatossegéd. Alig ért össze a két vonat, ez a három ember kirepült a kocsiból és egyikük, *Csutak* János lakatos a *kulcs-csontját* törte.

Az összeütközés nagy izgatottságot keltett a máv. összes vonalain, megindult a telefonozás, sürgönyzés minden irányban, mindenki tudni akart részleteket az összeütközésről. Az izgatottságot még fokozta az a körülmény, hogy ugyanebben az időben egy személyvonat is indult a rákosi pályaudvarból. Ez a vonat azonban csak egy órai késéssel indulhatott el.

Az összeütközés okáról a legkülönfélébb verziók keringenek. Sőtétben történt a dolog, s így nem lehetetlen, hogy nem vették egymást észre a vonatvezetők. Az sincs kizárva, hogy álmosak voltak a gépészek és ez okozta az összeütközést. Mindenesetre a szigorú vizsgálat, amelyet ma reggel kezdett meg a rákosi állomásfőnök *Kempe* János, ki fogja deríteni a baleset okozóját.

Egész délelőtt még mindig ottheverték az összetört kocsik. A szolnoki vonatnak a lokomotívja és öt vagonja lett hasznavehetetlen, a hatvani vonatnak csak a lokomotívja zuzódott össze, de ennek a vonatnak is több kocsija felborult.

Ezeket a síneket Arad felé csak átszállással lehetett közlekedni.

A reggel induló személyvonat szalonkocsijában utazott *József Ágost* főherceg *Kétegyháza* felé, hogy Kisjenőre jusson. Az átszállás folytán ő is két órai késedelmet szenvedett, s miután az átszálló vonatban szalonkocsi nem volt egy első osztályú személykocsiban folytatta útját.

SPORT.

— Az aradi turista egyesület igazgatósága értesíti a tagokat, hogy az egyesület hivatalos helyisége a Felső kereskedelmi iskola épületében (Erzsébet királyné körút) van elhelyezve, hol a tagok és az érdeklődő közönség a hivatalos órák alatt, minden kedden és pénteken délután fél 4—5 óráig turisztikai ügyekben mindennemű felvilágosítást nyerhetnek. A turista egyesület választmánya március hó 28-án tartott ülésén a következő új tagokat vette fel a rendes tagok sorába:

Hoffbauer Olga tanítónő, *Striffler* Juliska és *Vaszi* Erzsike, *Jenny* István pénzügyi tisztviselő, *Patzold* Dezső adótiszt, *Markovich* György pénzügyi számvizsgáló, *Moldován* Ödön városi hiv., *Iagusz* I. kereskedő, *Visontay* Kálmán főgymn. tanár, *Wagner* József téglagyáros, *Nagy* Emil máv. fogalmazó, *Korom* József városi tanító, *Kövér* Gábor városi hivatalnok, *Csillag* Imre máv. mérnök, *Erdős* Hugó máv. tisztviselő, *Horváth* Lajos máv. tisztviselő, *Hajós* Arpád gyógyszerész, *Jankó* Géza máv. tisztviselő, *Kalmár* Arpád máv. tisztviselő, *Papp* Lajos fogorvos, *Pálffy* István Acsev. hivatalnok, *Gyömbér* István máv. tisztviselő, *Kovács* Miklós pénzügyi számvizsgáló, *Róth* Lajos máv. hivatalnok, *Schwellengraber* István máv. tisztviselő, *Trattner* Jakab máv. mérnök, *Vértes* Henrik máv. hivatalnok, *Szabó* György máv. hivatalnok, *Rézik* Albert igazgató (Györök), *Zipfel* Károly földbirtokos (Kovaszinc).

Az új huszárezred érkezése.

(Lembergől Aradra.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 6.

Holnap indulnak el Aradról a Hadik-husárok Galiciába és holnap indulnak Lembergől a 12-es huszárok Aradra és Nagyikindára. Aminő szomorúan bocsájtjuk utra a mi huszárainkat, olyan bizalommal nézünk az új ezred elé is, amely remélhetőleg azon a hazafias és követést érdemlő nyomon fog tovább haladni, melyet a Hadik-husárok a polgársággal való jó viszony és az igaz magyarság érdekében tapostak.

Ma érkezett Arad város katonai osztláyahoz *Schweitzer* Lajos tábornagynak, a temesvári 7. hadtest parancsnokának átirata, a melyben tudatja a 12-ik huszárezred útjának irányát s egyben közli az ezred létszámára vonatkozó fontosabb adatokat is. Az ezred törzse az utászszázaléjjal tudvalóleg Aradra jő, míg a másik osztály *Nagyikindára* jut.

Az Aradra jövő részben van két törzstiszt, huszonhárom tiszt, 516 közlegény; 512 ló és hat különféle jármű egészíti ki az aradi új huszárok ezredét. A Nagyikindára vonuló divi-

ziónban egy törzstiszt, 15 tiszt, 470 közlegény, 467 ló és 6 jármű van. Az ezred holnap indul meg lóáton Lembergől és a hó 14-ikén ér Bihar megyébe.

A bihari határoktól a végállomásokig a következő utirányt követve és az alábbi közlegényeket érintve jutnak el rendeltetési helyökre:

Az Aradra jövők	A Nagyikindára menők
Április 14-én Ermihályfalván, Derecskén	
15-én Bihar-Diószegen	Artádon
16-án " " "	" " "
17-én Bihar-Püspökiben	Nagy és Kis-Ürgözdön,
18-án Gyapjun	Nagy-Szalontán,
19-én Nagy-Szalontán	Nagy-Zerinden és Fekete-Gyarmaton,
20-án " " "	F.-Gyarmaton,
21-én Nagy-Zerinden és Fekete-Gyarmaton	Simándon,
22-én Simándon	Új Aradon,
23-án Aradon	Székesuton,
24-én " " "	" " "
25-én " " "	Lovrinban és
26-án " " "	Nagy-Kikindán

lesznek. Külön utasításként megjegyzi az átirat, hogy amennyiben Nagyzerinden, ahonnan több takonykórossági esetet jelentettek, a járványos betegségben szenvedő állatok nem lennének elkülönítve, s így tartani lehetne a lóállomány megfertőzésétől, — abban az esetben Nagy-Zerind helyett *Miskét* ejtsék utba a huszárok.

A lippai Roth-cég bukása.

(A hitelezők értekezlete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 6.

A *Roth József* utódai lippai cég fizetési zavarát több körülmény tette érdekessé. Első sorban a nagy tűz, amely a cégnek lippai szeszraktárát és törkölyfőzőjét elhamvasztotta; az ezt követő bűnvizsgálat, amelynek során a cég mindkét tagját letartóztatták s csak a múlt héten helyezték szabadlábra; végül a cégnek nagy összegű passzívái és messze kiterjedő összeköttetései.

Az emlegetett cég sorsa a tegnap, *Temesvárott* tartott értekezleten dőlt el. A cég hitelezői tanácskozást tartottak, hogy határozzanak, vajjon moratóriumot adnak-e a cégnek, vagy csődöt kérnek ellene.

Az értekezletet *Fáy* Ignác dr. temesvári ügyvéd, a *Roth József* utódai cég jogi képviselője hívta össze s azon husz hitelező 270,000 korona követelés képviselőjében vett részt. Aradról a magánhitelezőkön kívül az *Aradi Első Takarékpénztár*, az *Aradmegyei Takarékpénztár* és az *Aradi Ipar- és Népbank* képviseltette magát az értekezleten.

A megjelent hitelezők megegyeztek abban, hogy a bírói eljárást és a csődöt minden lehető módon kerüljék el. E helyett a cég felszámolását mondták ki, amelynek foganatosítására öt tagu bizottságot küldtek ki. A bizottság tagjai *Goldschmidt* Sándor, a *Goldschmidt* Mihály aradi cég beltagja, *Neumann* Hermann (Arad), *Grünhut* N., a lugosi Bahnel, *Steiner* és társa cég beltagja, *Grósz* Izsó (Lippa) és *Fedor* Gyula az Aradmegyei Takarékpénztár titkára.

A felszámolás csak az esetben lehetséges, ha ahhoz a cég összes hitelezői hozzájárulnak és nem kérnek a cég ellen végrehajtást. A kiküldött felszámoló bizottság hivatása az is, hogy a hitelezőket, akik nem vettek részt az értekezleten, ehhez megnyerje. Ez valószínűleg sikerülni fog, miután már ma több hitelező jelentette be a felszámoláshoz való hozzájárulását.

A biztosító társaságokkal szemben, amelyek

a leégett szeszraktárnál érdekelve vannak, szintén a felszámoló bizottság képviseli a céget.

A cég hitelezői remélik, hogy a felszámolás útján követeléseiknek meg lehetős kvótáját sikerül megmenteni s a cég tagjai is megmenekülnek a csőd következményeitől.

HIREK.

— **József Agost főherceg Kisjenőn.** József Agost főherceg, a mint lapunknak táviratozzák, ma délután fél kettőkor Kétegyháza felől Kisjenőre érkezett. A főherceg szárnyas vadászatra jött ezuttal s megérkezése után, Csukay Gyula főszolgabíró kíséretében kocsióra ült és megkezdte a vadászatot.

— **Az 1904-ik évi sorozások Aradon.** Ma érkezett Arad város katonai ügyi osztályához a 33-ik hadtestkiegészítő parancsnokságnak az 1904. évi hadkötelesek sorozására vonatkozó tervezete, amelyet már a honvédelmi miniszter jóvá is hagyott. Eszerint Aradon *junius 13-ikén, 14-ikén, 15-én és 16-án* lesz az 1883. évben születettek és a már két korosztályban be nem sorozottak sorozása. A polgári elnök *Institóris Kálmán* polgármester, a polgári orvos *Tisch Mór dr. tb. főorvos.* A sorozásra felhívottak száma mintegy hatszáz.

— **Külgyminiszterek találkozása.** Fiuméből táviratozzák: Az Abbáziában tartózkodó *Goluchowsky* külgyminisztert legközelebb meg fogja látogatni *Pittoni* olasz külgyminiszter, hogy Olaszország és Magyarország-Ausztriát közösen érdeklő vitás ügyeket megbeszélje. A találkozáson jelen lesz *Avarna* herceg bécsi olasz nagykövet, a ki ma Abbáziába érkezett.

— **A volt spanyol királynő betegsége.** Párisból táviratozzák, hogy *Izabella* volt spanyol királynő Párisban életveszélyesen megbetegedett. Orvosai azt hiszik, hogy a matróna, aki már nyolcvan éves elmúlt, ezt a betegségét nem fogja kiheverni. Az elmúlt éjjel sokat szenvedett. *Izabella* volt spanyol királynő tudvalevőleg viharos mult után került a spanyol trónra.

— **Ausztria-Magyarország felosztása.** Prágából jelentik: A „*Narodni Listy*“ néhány hét eiótt azt a gyanus, de szenzációs hirtette közlé, hogy *Vilmos* német császár és az orosz cár komolyan tárgyalnak *Ausztria-Magyarország felosztásáról.* Ma a lap feleleveníti ezt a hirt és állítólag nagyon megbízható forrásból azt közli, hogy *Vilmos* császár számtalan levelet írt a cárnak, melyben *Németország támogatását minden eshetőségre felajánlja.* A cár ezekre minden ígéretetés mellőzésével csak annyit válaszolt, hogy nem tudja magát elhatározni. Egy pétervári társaság előtt aztán a cár úgy nyilatkozott volna erre vonatkozólag:

— Nagy akadály áll ezen terv megvalósulása útjában és ez a csehek. Ha azon a helyen, ahol a *csehek laknak,* tenger volna, akkor ez a terv keresztülvihető volna.

Ez az állítólagos mondás minden valószínűséget elvesz a prágai cseh ujság értesüléséből.

— **Uj püspökök.** A hivatalos lap legközelebbi száma közölni fogja *Párvy* Sándornak szepesi, *Radnay* Farkasnak besztercebányai püspökökké való kinevezését. A pécsi püspökség betöltésére vonatkozólag végleges döntés még nem történt.

— **A kurticsi jegyző lemondott.** Amint tegnap már megírtuk, *Szerény* Sándor kurticsi jegyző megváltik állásától. Ma reggel már át is adta *Baross* Ferenc dr. aradi járási főszolgabírónak lemondását, a főszolgabíró ezt fel is terjesztette már az alispánhoz. Noha a jegyző ellen a multkor vizsgálat alapján fegyelmi el-

járás van folyamatban, és noha ily esetben az állásról való lemondást nem szokták elfogadni, ebben az esetben valószínűleg kivételt tesznek hogy a község lakosságának belső békéjét helyreállíthassák. *Szerény* Sándor valószínűleg már csak május 1-ig marad meg állásában, s akkor a *glogováci* segédjegyző fogja az új jegyző megválasztásáig helyettesíteni. *Baross* főbíró ma felkérte *Hámory* László dr. képviselőt, hogy azon vádpontokat, amelyeknek előterjesztését *Szerény* ellen kilátásba helyezte, terjessze elő. *Hámory* azonban kijelentette, hogy őt nem vezetli egyéni ellenszenv, s ha a jegyző ugyanis lemondott, feleslegesnek tartja a további lépéseket. *Szerény* mintegy tíz éve jegyző *Kurticson.*

— **Műszaki osztály a honvédelmi miniszteriumban.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A honvédelmi miniszteriumban külön építési műszaki osztályt szerveztek, amely a laktanya és egyéb katonai építési tervek fogja fölülvizsgálja.

— **Házasságok.** *Vizy* István volt aradi, jelenleg temesvári fővármihali főnök szeretetreméltó és bájos leányát, *Adolfine* kisasszonyt kedden d. e. 11 órakor vezette oltárhoz *Temesvárott Szandhász* Ferenc tb. főjegyző, házközösségi előadó. A legszűkebb családi körben véghez ment esküvő tanúi voltak: *Kabdebó* Gergely alispán a vőlegény részéről és *Boros* Vida aradi áll. főreáliskolai igazgató a menyasszony részéről. Koszorús párok voltak *Novák* Elemér dr. kincstári alügyész *Boros* Dóra kisasszonnyal és *Vimmer* József dr. tb. aljegyző *Boros* Malvin kisasszonnyal. A polgári egybekötést *Szabó* Pál városi tanácsnok, m. kir. anyakönyvvezető végezte. Ezután a násznép a szeminárium templomba vonult, hol *Sulyok* István szeminárium rektor megható beszéd kíséretében megáldotta a boldog párt. A templom zsufolásig megtelt elkelő közönséggel, *Molnár* Viktor dr. főispánnal az élén, a kik elhalmozták gratulációkkal a fiatal házaspárt.

Ifj. *Seczeplowszky* Theofil rendőr segédtiszt eljegyezte *Breitmayer* Irén kisasszonyt, néh. *Breitmayer* József pénzügyi tisztviselő leányát *Neupauer* Béla postatiszt unokahugát Aradon.

Ifj. *Boka* Kálmán husvét első napján eljegyezte *Altaher* Erzsikét, *Altaher* Lajos aradi iparos leányát.

— **A temesvári új szerb püspök installációja.** *Letics* György dr. temesvári gör. kel. szerb püspök installációja, a mint már jelentettük, e hó 28-án megy végbe nagy ünnepségek közt. A püspök méltó fogadtatására máris nagyban folynak az előkészületek. A rendező bizottság tegnap tartotta első ülését a szerb püspöki aulában. Az ülésen részt vettek *Stefanovics* Szilárd ár. elnök, *Bogdán* Zsivkó dr. nagyikikindai polgármester, *Popovics* György főelőadó, *Iukovics* Mladen dr., *Karakasevics* Milos dr., *Terzin* György és *Andriss* Milán szentszéki jegyző.

A püspök 28-án délután 2 órakor érkezik a budapesti gyorsvonattal. Szegedig elébe utaznak *Stefanovics* Szilárd ár. elnök, *Bogdán* Zsifko dr. polgármester és *Pavlovics* Lyubomir dr. országgyűlési képviselő. A temesvári pályaudvaron való ünnepélyes fogadtatása után hosszú kocsisorban történik a bevonulás a székesegyházba. A menet élén lovas banderium fog haladni. A templomban az új püspök ünnepi *Te Deum*-ot pontifikál, a nagyikikindai egyházi énekhar közreműködése mellett. Ezután a püspöki palotába vonul a püspök, hol a különféle küldöttségeket fogadja. Este a püspök lakomát ad.

— **A viszonzatlan látogatás.** Párisból jelentik, hogy *Miksa* szász herceg, aki tudvalevőleg pap, Párisban tartózkodik, s néhány templomban prédikációt mondott. Néhány nappal eelőtt látogatást tett *Loubet* elnöknel s miután

nem találta otthon, ott hagyta a névjegyet. Az *Éclair* szerint *Loubet* elnök pár nappal eelőtt elutazott anélkül, hogy *Miksa* herceg látogatását viszonozta volna. A klerikális lapok ezt szándékos sértésnek tüntetik fel.

— **Szerbek az orosz fegyverek győzelméért.** Eszékről táviratozzák: Vasárnap a helybeli szerb templomban előleges bejelentés nélkül istentiszteletet tartottak az orosz fegyverek győzelméért. A szertartáson a szerbeket kívül horvátok is vettek részt. Az istentisztelet kezdetekor a jelenlévő katonaság elhagyta a templomot, mire a ceremónia zavartalanul folyt le.

— **Uj próbaszűrő állomás Aradon.** Megnyugvással konstátá hatjuk, hogy az aradi vízvezetési társulat a vízmizériák nyomán felhangzott panaszok és sérelmek orvoslására a legutóbbi két hét óta komoly intézkedésekkel törekszik. Ma adta be a társulat a város tanácsához azon kérelmét, amelyben a Szél-utcai gépházban próbaszűrő-állomás felállíthatását kéri. A kérvény a szombati tanácsülés és így még az ehavi közgyűlés elé is kerül.

— **Egy horvát képviselő botránya.** Eszékről táviratozzák: *Niemcic* Ede főerdész tartománygyűlési és országgyűlési képviselő, k't az év elején a plebernical birtok eladása miatt fegyelmi uton elbocsátottak, most vette a kormány ama döntését, hogy az elsőfoku ítélet helybenhagyatik, azonban a büntetést oda módosítják, hogy *Nimcicet* visszahelyezik hivatalába és fizetésébe, azonban büntetésből szolgálaton kívüli állományba helyezetik. *Niemcic* vinkevel tartománygyűlési mandátumáról is lemond. Helyébe dr. *Marjanovics* Lukács udvari tanácsost, a horvát országos kormány igazságügyi osztályának főnökét jelölik kormányparti programmal.

— **Az újjászervezett szociálisták kongresszusa.** Míg a nemzetközi szociáldemokrata párt Budapesten tartotta kongresszusát, addig az újjászervezett szociáldemokraták az ország hatvan helyén tartottak szervezkedő gyűléseket. A legnagyobb arányú volt husvét vasárnapján *Déva-ványán* tartott értekezletük, amelyen tizenkilenc vármegye küldöttei jelentek meg. Ezen az értekezleten, amelyen *Gál* Gergely nagyszalontai gazdaember elnökölt, kimondták, hogy a következő országos képviselőválasztásra 123 kerületben állítanak fel jelölteket. A választási harc költségeit önkéntes adományaikkal fogják fedezni. A gyűlésen megválasztották az új pártvezetőséget is, amely felerészben iparosokból és felerészben kisgazdákból áll. Országos nagygyűlésüket karácsonyra halasztották. A pártvezetőségnek előterjesztett jelentéséből kitűnt, hogy a pártnak 1320 községben van szervezete, amelyek közül 700 község magyar, a többi román és kis részben tót. — Husvét hétfőjén *Békés-Csabán* tartott nagy értekezletet a párt, azonkívül számos helyen voltak népgyűlések, így többek közt Mindszentben, ahol *Csanády* szónokolt Budapestről, és Nagyzerinden, ahol fél *Aradmegye* községei képviselve voltak.

— **Roosevelt és a leánya.** Az amerikai Egyesült Államok elnökének leányáról, a kiről több alkalommal esett szó a lapokban, újra érdekes dolgot jelent egy washingtoni távirat. *Roosevelt* elnök leánya, *Roosevelt* Alice kisasszony nemrég több barátjánál együtt elment a lóversenyre. Egy ujságíró gyorsfényképező gépével több pozícióban levette az elnök leányát, s ezeket a félvételeket lapjában közölte. Mikor ezeket *Roosevelt* meglátta, az illető lapnak összes megszerezhető példányait összevásárolta, elégette, s leányát azzal büntette, hogy egy *rekonához, falura küldte.* A képek közül az egyikben *Alice* a bookmakkernél tétre ad pénzt; a másikon a bookmakkert fizet *Roosevelt* Alicének; a harmadikon pedig az elnök leánya ujjongva mutatja a pénzt barátjainak. Ezen az amerikaiak persze fényesen mulattak, de az elnök, a közmondásosan szigorú apa

megbotránkozott. Lám, milyen rossz egy köz-társasági elnök leányának lenni!

— **A budapesti vízhiány.** Fővárosi tudósítónk írja: Ma délelőtt történt meg a kaposztásmezei vízműnek megvizsgálása, abból a szempontból, hogy vajjon az új vízvezetési részlet lekapcsolásakor föltétlenül szükséges-e a fővárosba vezető csöveket elzárni, vagy sem s hogy miként lehet a vízhiányból származó bajt lehetőleg rövid időre szorítani és enyhíteni. A helyszínén Márkus József főpolgármester azonnal meghaligatta a szakértők nézetét. A szakértők egyhangulag amellett nyilatkoztak, hogy a vízvezetési igazgatóság részéről megállapított tervek elfogadhatók, helyesek s a jelen körülmények között egyébre gondolni sem lehet. A közönség megnyugtatóra szolgálhat, hogy két napnál tovább a szünet nem tarthat s a víztől elzárt részekben ez idő alatt is 50—50 liter víz fog jutni egy-egy lakosra. Igaz, hogy ez a víz kissé rozsdás színű lesz, de amint Wartha Vince, a vegytan tanára kifejtette, ez legkevésbé sem ártalmas az egészségre. Két nap alatt okvetlenül befejezik a munkát, sőt esetleg hamarabb is, mert minden felszerelő-cikkből kettős készlet van s a munkások is gyakorlottak és elegendő számban lévők. Szó volt arról is, hogy mennyivel lenne kedvezőbb az állapot, ha a harmadik nyomócső is elkészülhetne. Elismerték a szakértők, hogy ez nagyban előmozdítaná azt, hogy alkalmasan ilyen viz-kalamitás elő nem fordulna, ámde a harmadik nyomócső berakása nagy időbe és óriás összegekbe kerülne.

— **Meggyilkolt gőzmalomigazgató.** Nagyváradról táviratozzák, hogy Nagyszalontán, a „Nagyszalontai gazdák gőzmalma” igazgatóját ma reggel halva találták meg szobájában. Első pillanatra meglátszott, hogy az igazgató gyilkosságának esett áldozatul. Fején borzasztó fejsze-csapások nyomai látszanak. A gyilkosok feltörték a pénzszekrényt és hétszáz koronát elraboltak. A tettesek a szobával összeköttetésben levő lisztraktáron keresztül jutottak az igazgató helyiségeibe. A vizsgálat folyik.

— **Öreg honvédek nagygyűlése.** Az országos 1848—49-es honvédegyesület bizottságának átirata értelmében, úgy mint a múlt években, a folyó évben is május 21-dik napján, mint Budavár bevételének évfordulóján az országos nagygyűlés meg fog tartatni. Az aradi honvédegyesületi bajtársak ezennel értesítetnek. Míserint, ha valamelyik azon a gyűlésen résztvenni óhajt, folyó hó 10-ikig az alólított elnökségnél jelentkezni sziveskedjenek, hogy részükre a mérsékelt menettérti vasuti jegy beszerezhető legyen. Arad, 1904. április 6. Simay István egy-letli elnök.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Arad vármegyében a bányesdi anyakönyvi kerületbe Demkó János uradalmi könyvelőt, a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorítóköz hatáskörrel, anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

— **A miniszteri tanácsos tolvajai.** Budapesti tudósítónk írja: Mándy Lajos nyugalmazott miniszteri tanácsos a múlt hónap 22-én Bécsbe utazott. Pozsonynál kiment a vonat folyosójára, ahol egy ismerőst várta. Egyszerre két uriasan öltözött férfi szállott fel a vonatra, akik nagy robajjal, taszigálózva, tolokodva fogták közre Mándyt, az egyik a miniszteri tanácsos lábára is lépett, úgyhogy a tanácsos rendreutasította a tolokodókat, akik azonban a vonat másik oldalán sietve leszállottak. Mándynak gyanussá lett az idegenek viselkedése, zsebébe nyúlt és megdöbbenve konstataálta, hogy a pénztárcája, amelyben 2170 korona volt, eltűnt. Egy ismerőseivel üldözőbe vette a két idegent, akik elfutottak. Az egyikre azonban rátaláltak az állomás vendéglőjében, de az sértődötten utasította vissza a vádat. Ebben a percben a vonat indulását jelezték, a miniszteri tanácsos nem akarván lekésni, ott hagyta a tolvajait. Néhány nappal ezelőtt két detektív a Rottenbiller-utcában elfogta Fiaszter Hermann 26 éves és Kohn

Ignác Odón 28 éves zsebtolvajokat, akikről tudták, hogy vasutakon működnek. A kihallgatások során kiderült, hogy ők voltak a miniszteri tanácsos tolvajai. Kohnnál aranyórát, láncot, két arany gyűrűt és 150 koronát, Fiaszternél egy 20 márkás aranyat és 80 koronát találtak. Kohnt különben Ausztriában elkövetett lopás miatt is körözik. Letartóztatta a rendőrség Kohn kedvesét is: Fischer Margit 28 éves kávéházi pénztárosnő, akinél 616 korona készpénzt és 3 darab zálogjegyet találtak.

— **Villamvilágítás Békéscsabán.** Békés-Csaba képviselőtestülete tegnap rendkívüli, közgyűlésében elhatározta, hogy a létesítendő villamvilágítási mű költségeire 50 évi törlesztésre 450,000 koronás kölcsönt vesz fel a Pesti Magyar kereskedelmi Banktól, továbbá megszavazta a harmadik transzverzális állami műút gerendási szakaszára 275,000 koronás rövid lejáratú folyó-számla kölcsön felvételét.

— **Gyilkosság az örültek házában.** Triestből jelentik, hogy az ottani elmeegógyintézetben egy örült asszony megfojtott egy hatvanhárom éves örült nőt.

— **Riadalom a nagyváradi székesegyházban.** Husvét másodnapján, a délelőtti misén, nagy riadalom támadt a nagyváradi püspöki székesegyházban. Karsch Lólión kanonok már vége felé tartott a misének, amikor háromnegyed 12 óra tájt a hívek azon vették észre, hogy a templomhajó elő részén, jobb oldalon a kórus mellett, a mennyezetről vakolat omlik alá. Csakhamar nagy darabokban szakadt le a törmelék, a kőpor egész felhőbe vonta a kórust s azt is ijedten látták, hogy a templomhajónak közepéről alácsüngő óriás csillár megignog, sőt valóságosan körben forog. A hívek riadtan futottak ki a templomból, de szerencsére komolyabb baj nem történt. Az ablak felett már régebben mutatkozó repedés kitágult és onnan hullott alá a törmelék. Az esetnek híre hamar befutott a várost és délután már sokan keresték föl kíváncsiságból a templomot, ahol különben a délutáni ájtatosságot zavartalanul végezték a hívők. A püspöki székházat egyébként erősen megviselte az idő vasfoga. Még 1780-ban építette a monumentális templomot Forgách Pál gróf, akkori váradi püspök, a beszentelést pedig Kollonich László gróf püspök végezte, éppen aznap, mikor püspökké nevezték ki. 1827-ben már repedés támadt a székesegyház homlokzatán, mely ma is látható: mondják, hogy e sérülést földrengés okozta. De alig van a templom belsejében ablak, amelytől a mennyezetig repedés ne húzódna végig, a padláson pedig akkora rések vannak a falakon, hogy keresztül lehet rajtuk látni. Szemrecsányi Pál püspök mostanában megvizsgálta a templomot, hogy a benne való tartózkodás nem jár-e veszedelemmel, de a szakértő szeme e tekintetben megnyugtató eredménnyel járt. A püspöknek bizonyára kiváló gondja lesz a nevezetes történelmi emlékü székesegyházra, hogy a pusztulástól megóvja. A mostani repedést szintén a földrengésnek tulajdonítják. Ezt a föltévést támogatja az a körülmény, hogy a csillár is megingott, sőt több kanonok házába az óra is megállott.

— **Koburg Lujza ügye.** Noussanne Henriknek a párisi „Journal” munkatársának alkalma volt Koburg Lujza ügyét Mattasich Gézával együtt Koswigben a helyszínén tanulmányozni. Erdekes megfigyeléseiből egy bécsi laphoz a következő levelet intézte:

Jelenleg Németországban tartózkodom. Meg akarok győződni, hogy Lujza hercegnő tényleg elmebajos-e? Azzal a meggyőződéssel térek vissza Franciaországba, hogy II. Lipót király legidősebb leánya nem örült, nem is volt soha és semmi más kívánsága nincs, minthogy fogságából kiszabadulhasson.

Nem árulhatom el, akikkel beszéltem, de különben a tények is nekem adnak igazat.

A szerencsétlen hercegnő enged az erőszaknak és tűri nehéz fogságát, ez egy gyöngye asszony, de nem beteg. A férje által reáköny-szerített, Gebauer asszony „udvarhölgy”, de valóságosan kémbatalma alatt áll a hercegnő; Lindenhofban sem nem tisztelik, sem nem ápolják őt a megillető módon.

A színtelt sétakocsizások és a drezdai utazás senkit se ejtsen költségbe. A hercegnő fogva tartása havonta 900 márkába kerül és így a neki jogosan járó 120,000 márká évi járadékából a körülötte levő bankot gazdagítja. Meggyőződtem, hogy petoberhen, a mikor Mattachich egész véletlenül találkozott séta közben a hercegnővel és udvarhölgyével; a hercegnő két napi magánzárkára lett ítélve. Bárcsak megcáfolnák ezen híremet!

Március 31-én csütörtökön történt meg velem, hogy a lindenhofi csendőrök engem is megfigyeltek és követtek...

A szász trónörökös az egész világtól elkülönítve él hazájának egyik zugába. Sohasem látogatják meg őt az atya, férje, vagy gyermekei. Ez az emberségtelen eljárás bizonyítja, hogy belátták a hercegnővel szemben való igazságtalan eljárásukat. Ha a szerencsétlen hercegnő örült, miért fordul el tőle a családja. Ha pedig bűnös, mi a hibája?

A párisi „Journalban” részletesen be fogok számolni tapasztalataimról. De míg most igyekezem jó barátaim szívére appellálni és megkérni őket, hogy igyekezzenek a sajtóban a hercegnő ügyét támogatni. A szerencsétlenségnek nincs hazája, de még kevésbé van az igazságtalanságnak!

Fogadja...

Noussanne Henrik,

a párisi „Journal” munkatársa.

U. i. Az utolsó időben ismerkedtem meg Mattachichchel Bécsben. Kivánságomnak engedve jött Drezdába. Eltitkolta jelenlétét és kiégszítette tapasztalataimat. Hozzáam intézettleveléből a következő részt közlöm:

... Mióta itt tartózkodom, a lindenhofi szanatórium csendőrökkel van körülvéve. A hercegnőnek nem szabad az épületből távoznia. Dr. Piersont táviratilag hívták ide, hogy személyesen ügyeljen a hercegnőre. Automobilon érkezett Masszinából: tegnap ide. Ily körülmények között a legokosabb, ha elutazna Drezdából. On látta a csendőröket... Így gyógyítanak beteget? Avagy így őrzének egy foglyot? Kérem, tudassa ezt Franciaországban...

— **Életunt cselédeleány.** Kovács Jusztin husz éves aradi cselédeleány ma reggel a Magyar-utca 24 ik számú házában, a hol szolgált, szodaoldatot ivott. Mit sem sejtő gazdája hazaküldte a beteg leányt Farkas-utca 6-ik szám alatt lakó anyjához, a hol azután a lány bevallotta, hogy öngyilkossági kísérletet követett el. A sürgősen értesített rendőrség részéről Scepkovszky Teofil rendőrtiszt és Tisch Mór dr. főorvos mentek a helyszínére, a hol konstataáltak, hogy a leány erős szodaoldatot ivott, a melytől súlyos, de nem életveszélyes sérüléseket szenvedett. A leány tettének okául azt mondja, hogy meguntta az életét, minden más fölvilágosítást megtagad. Az első orvosi segély után beszállították mentőkocsin a megyei kórházba.

— **Magyar név.** Mairovitz Bertalan magyaradi illetőségű, kornyarévi lakos családi nevének „Mairóti”-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Tisztek a hadbírószág előtt.** Magdeburgból írják: A napokban a nyilvánosság teljes kizárásával titkos tárgyalást tartottak a magdeburgi helyőrség hadbírószági épületében. A vádlottak tisztak voltak. A nagy titkolódzás természetesen különféle találgatásokra adott okot, s a közönség mindjárt Forbach és Pirha-féle afférokra gondolt. A titkos tárgyalásból mégis a következő érdekes részletek pattantak ki: A múlt hetekben rendkívül kínos feltűnést keltett Pfeffer Walter hadnagy szökése. A katonai parancsnokság rendelkezésre lakását bezárták, butorait pedig lepecsételték. A hadnagy tömőntelen adósságot hagyott hátra. Állítólag egyik bajtársának feleségével gyöngéd viszonyt folytatott. Szökését eleinte nagy titokban tartották, de a mikor a hadbírószághoz számtalan följelentés érkezett ellene, eltűnése is nyilvánvaló lett. Ugyének tárgyalása 2 napig tartott. Tanukat az egész ezred tisztikara be volt idézve, valamint egy csemó magdeburgi asszony is. A tulajdonképeni tényállást, a tárgyalás menetét még a sajtó képviselőivel sem közölték. A megkérdezett tisztok rejtélyesen mosolyogtak, anélkül, hogy felvilágosítást adtak volna. A szö-

kevény hadnagyot állítólag felmentették. Kétségtelen, hogy ebben az ügyben még több szenzáció leleplezés várható. Egy másik esetben *Bila* főhadnagy állott vádlottként a hadbírótság előtt. Állítólag szabálytalanság miatt vonták felelősségre, ezzel azonban nyilván titkolni akarják a valódi tényállást, a mely valószínűleg szintén olyan pikáns háttérű, mint tisztársáé. A jövő hétre szintén több tiszt tárgyalása van kitűzve, szintén nyilvánosság kizárásával. A hadbírótság a titkos tárgyalásokkal valószínűleg az utóbbi időben oly sűrű egymásutánban leleplezett tisztaként reputációját akarja a nagyközönség előtt megőrizni, holott ez a titkolódzás csak új anyagot ad az elharpodzó rossz pletykáknak.

— **Orosz hadihajók a Jeges-tengeren.** Oroszországnak sok gondot okoz, hogy a Keleti-tengeren levő hadi flottája nem mehet a Szezi-csatornán keresztül a kelet-ázsiai harcra. Ezért felmerült a terv, hogy az orosz hadihajók a Szibériától északra elterülő Jeges-tengeren kíséreljék meg az átkelést. Erről a tervről most érdekesen nyilatkozott Palander svéd-norvég tengerészeti miniszter, a ki annak idején a Vega hajóval megtette ezt az utat. A miniszter kijelentette, hogy az út, amelyet az orosz flottának így meg kellene tennie, jóval rövidebb ugyan, mint a Szezi-csatornán át, de a tervet nem tarthatja praktikusán kivihetőnek. A miniszter rámutatott arra, hogy a Talmir-félsziget partjának mentjén, a mely félsziget a 76-ik szélességi fokig terjed, az átkelés csaknem lehetetlen s a Vega is csak véletlenül egy keskeny csatornán át tudott tovább jutni. De egyéb veszedelmek is fenyegetnek az orosz hajórajt, ha az átkelést megkísérelné. Szibéria partja nagyon sáros a víz, különösen ott a hol folyók torkolnak a tengerbe, homokzatonnyal van tele. A Vega matrózai kénytelenek voltak egyre a víz mélységét mérni, pedig a hadihajók sokkal mélyebb járatuak mint a Vega volt. Hozzájárul mindehhez, hogy a mikor a jég olvad, a tengeren csaknem folytonosan köd van. A modern hadihajók nagyon alkalmatlanok az északi sarkvidékeken. Ha az orosz hadi flotta megkísérelné az átkelést, számítania kellene azzal az eshetőséggel, hogy befagy és egy telet kénytelen a jég között eltölteni. De ilyen telelésnél a legénység fele megfagyna s nagy nehézséget okozna hathétszáz ember táplálása is. Palander svéd-norvég tengerészeti miniszter a tervet minden körülmények között ürügyes vállalkozásnak tekint.

— **Tűz Kurticson.** Nagy tűz pusztított — a mint levelezőnk jelenti — ma délelőtt fél tizenegy órakor *Mladin* Gergely kurticsi görög keleti román lelkész házában. Az udvaron levő, husz méter hosszú szalmakazal gyuladt ki, ettől tüzet fogott az istálló, amelyben tizenhat-tizenkilenc ló és szarvasmarha volt. Ezeket nagy bajjal lehetett kiszabadítani. A tűz bekapott a lakosztályokba is és veszedelemmel fenyegette a közeli iskola épületet. A tűz valószínűleg gyújtogatásból keletkezett.

— **A mormonok apostola.** Egy amerikai újság, a new-yorki *World* közli a mormon vallás ez idő szerinti főpapijának, Joseph F. Smithnek családi arcképét, mely Schmiten kívül öt feleségét és — negyvenkét gyermekét ábrázolja. Smithnek hat felesége volt, de a legelső elvált tőle, mikor a férj kijelentette, hogy második feleséget is kíván. A többi öt asszony kitartott Smith mellett és példás békességben él egymással, de mindegyik külön házában, mert Smith igen gazdag ember. Az ötszörös férj minden este más és más házába megy haza, a családja körébe, de mint a török basának, ugy neki is van kedvenc hölgye: a harmadik számú feleség, aki ugy műveltség, mint gazdagság dolgában nagyon fölülmulja a többi négy Smithné. A mormon egyház ünnepein a legidősebb asszony a hivatalos első feleség, aki a férje mellett szerepel, de a minap, mikor Roosevelt elnök Utahban járt, Smith nem az első, hanem a kedvenc felesége házában fogadta őt. A negyvenkét Smith gyermek közül a legidősebb harminckét éves, a legifjabb — négy

hónapos pedig a soknejű Smith már hatvankét éves. Állítólag mind a negyvenkét gyermekének a nevét tudja, de a korukat nem tudja egész pontosan, ezt maga is megvallja. A mormonok Smith családi életét mintaszerűnek tartják. Az öt Smithné békességének az a magyarázata, hogy mindig egyforma ruhában és kalapban járnak s így e miatt nem irigykedhetnek egymásra — és egymás gyermekeinek a nevelésébe nincsen semmi beleszólásuk. Különben — bár mindannyian külön házakban laknak, nagyon ragaszkodnak egymáshoz és minden délután összejönnek egyiküknek a házában. A legidősebb, már hatvan éves feleség, a legkevesebbé sem féltékeny a legfiatalabb, harminckét éves Smithnére. A gyermekek is igen jól érzik magukat e különös családi életben, mert amíg kicsinyek, addig sejtelmük sincs arról, hogy nem csupa mormonok laknak a világban, hanem vannak egynejű emberek is.

— **Megszökött kályhagyáros.** Közeli F. József, kolozsvári széles körben ismert kályhagyáros ellen a múlt hónapban hitelezői csődöt kértek, a mit a bíróság el is rendelt. Most aztán érdekes fordulat állott be ebben az ügyben. A napokban ugyanis kihallgatásra idézte meg a rendőrség Közeli, a ki egyszerűen nem jelent meg. Midőn laká-ára mentek, azt bezárva találták s a házbellek tudakozására azt felelték, hogy Közeli egész családjával *elutazott*. Nyomban megindult a nyomozás, a mely kiderítette, hogy Közeli a múlt hónap végén 5 súlyos ládát megtöltött ingóságait *Csehországba*, Josefstadtbba szülei címére elküldve, ő maga is családjával együtt megszökött. A kolozsvári kir. ügyész-ég elrendelte körözését.

— **A Központi kávéházban működő telexzenekar,** a mai naptól kezdve az étteremben fog hangversenyezni. Kitűnő és szabatos zenéje megérdemli a közönség pártolását.

— **Naponta fokozódik a helybelli és vidéki közönség bizalma, elismerése és érdeklődése** Porter Vilmosnak Aradon, a Szabadság-téren levő Áruházával szemben. De rá is szolgál a közönség meleg pártfogására, ez a minden ízében szolid vállalat, mely páratlan lelkiismeretességgel óvja és őrzi a vevőközönségnek érdekeit. Ott sok minden egyében kívül a legszébb aradi emléktárgyak rendkívül dúsz változatosságban és hallatlan olcsó árak mellett kaphatók. Minden tíz koronás vásárlás után életnagyságu ingyen fénykép.

— **Házassági célből ismerkedni** legbiztosabban lehet „Házasulandók Lapja” útján: ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcselezhetőbb egy ilyen lap útján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot férfiakról, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 filléért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hírlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett összes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. 326

— **Pöstyéni kura otthon.** Pöstyén fűrdő igazgatósága olyan údvös intézkedést léptetett életbe, mely hivatva van a sok csuzellenes reklámszert csakhamar kiszorítani. Iszapját eredeti állapotban forgalomba hozza és pedig oly módon, hogy minden iszapküldeményhez 10 üveg eredeti forrasvíz járul, amelynek segítségével egy 5 kgros láda iszapjal teljes házi kura végezhető. Ezen házi kurát bárki saját otthonában kényelmesen alkalmazhatja. Hogy mennyivel nagyobb eredményre van egy ily reális gyógykezelésnek a csodaszerek felett, azt már minden orvos tudja; a nagyközönség, sajnos, csak kárán tudja meg. Az iszapnak Aradon is van raktára: G. Földes Kelemen gyógyszerárban, Deák Ferenc-utca 11—12, hol egyuttal a használatra nézve kimerítő utasítás nyújtatik.

— **Állásokat nyerni** legbiztosabban csakis az „Országos Általános Pályázati Hírlap” útján lehet, a mely az állástadókkal való közvetlen összeköttetése folytán leggyorsabban ad hirt, az összes betöltendő állásokról. Az állástadók is nagyjából e lap útján töltik be a megüresedett állásokat. Minden számban számos állami, közigazgatási magán-tisztviselői, gazdasági, hivatalosági, pénzügyi, kereskedelmi, könyveői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van a feltételek és teljes címek kiírásával. Ingyen melléklete a „Jegyesek és Házasulandók Lapja”, melynek segítségével házassági célből könnyen, gyorsan

ismerkedni lehet. Előfizetés egy negyed évre 4 korona. Egyes szám 40 fillér, mely bélyegben is küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselők fiokkiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek. 321
— **Parketta tükörfényes** lesz Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától 1 doboz 1 korona. 44

Merénylet egy karmester ellen.

(A bécsi színelvilág eseménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 6.

A bécsi színelvilágban sokat beszélnek mostanában arról a gyilkossági kísérletről, melynek csaknem áldozatává lett *Wondra* Hubert zenetanár, a bécsi udvari opera zenetanár-igazgatója.

A gyilkossági kísérletet *Löbl* Tivadar Károly fényképész, *Löbl* Hermin operai kardalosnő bátyja követte el.

Wondra tanár tegnapelőtt délután a lakásán tartózkodott, mikor megjelent egy negyven év körüli, elegánsan öltözött ur és bebozsáttatást kért a szobalánytól. *Wondra* fogadta is az érkezőt, aki rövid, de heves szóváltás után revolveréből egy lövést intézett a zenekar-igazgatóra. A zenész összeesett, a golyó mellébe hatolt. A merénylő azután rögtön elment az ügyességre és önként jelentkezett. *Wondra* sérülése *életveszélyes*.

A *Löbl* testvérek atyja is kardalos volt az Operánál harminc éven keresztül. Szerették, mert jóra való, mindenre alkalmazható, és alapos kardalos volt, és mikor ezelőtt néhány évvel meghalt, özvegye szép nyugdíjat kapott. Lánya *Hermin*, aki most negyven éves, szintén a színészpályára lépett és az udvari operához került kardalosnőnek. Már 1885. óta tagja a színháznak és legutóbb 2.200 korona fizetése és ezenkívül minden fellépéséért külön díjazása volt. Az utóbbi időben ingerültség és hisztéria jelei mutatkoztak rajta. Azt hitte, hogy üldözik és mellőzik, és oly ideges volt, hogy mult évben azt ajánlották neki, vizsgál-tassa meg magát orvossal és menjen hosszabb szabadságra, megkapja a fizetését, kivéve a fellépési díjakat.

A kardalosnő ezt a tanácsot meg is fogadta és meg is kapta a szabadságot, melyet Grácban anyjánál töltött el. Nemsokára a kardalosnő újból gyógyultként jelentkezett, de viselkedése a régi maradt. *Wondra* tanár magához hívatta ekkor a színésznő anyját és megmagyarázta neki, hogy leányának az állapota gondos orvosi gyógykezelést igényel. *Löbl* Hermin ezek után újból kért és kapott szabadságot.

Ekkor aztán beleavatkozott a dologba a leány bátyja, *Löbl* fényképész. Valósággal ostromolta az opera igazgatóságát az alaptalan vádakkal és egy izben *Prislanpinski* udvari titkárnak azt is panasolta, hogy *Wondra* tanár és *Luze* igazgató az ő nővérét erkölcstelen ajánlatokkal üldözik. A két igazgató erre becsületsértés miatt feljelentést tett a fényképész ellen, az ügy azonban kölcsönös nyilatkozottal elintézését nyert. A gondolat azonban nem ment ki a *Löbl* fejből. Teljes gyűlölséggel fordult a két ember s különösen *Wondra* ellen, a kiről azt állítja, hogy nővérét, mert erkölcsileg nem tudta, most anyagilag akarta megrontani. El akarta üldözni az operától.

Ebben a hangulatban követte el merényletét.

Löbl hosszabb ideig örmester volt egy katonai zenekarban és aztán civilzenész lett. Ekkor bejárta Oroszországot és végül Bécsben mint fényképész letelepedett. *Löbl* büszkén hirdette, hogy ő „hangművész és fényképész.”

A volt RÉVÉSZ-féle végeladás

ÖSSZES
KÖNYV- és papírárukat

főüzletünkbe

Templom- és Kazinczy-utcák

sarkára

vittük át.

AZ ÖSSZES áruk, egymint:

Regények.

Ifjusági iratok.

Jogi könyvek.

Irodai és levélpapírok

Imakönyvek.

Üzleti könyvek.

Zenták. Irónok, stb.

az

eddiggi olcsó árakon

lesznek árusítva.

Kiváló tisztelettel:

INGUSZ I. és FIA

ARAD.

CSARNOK.

Jula története.

Irtá: Gyarmathy Zsigáné.

(Vége.)

III.

A szeptember fénye rezgett a mezőkön és Jula sietett learatni az elkészett tavaszi vetést. Ha pihenés nélkül utána lát, ma sarló alá dől az egész vetés, s akkor a hajnali harmaton lekaszalja a rétet. Azért alkudott hajnalra, mert nem volt holdvilág; a munkavágy kéjes heve úgy futkos ebben a székely leányban, hogy ha holdvilág lesz, bizonyosan megfűrésztette volna a fényét egy suhogó kasza pengéjén. Míg a kalászokat marokra fogva egy c omóba teszi, édes pillantást vet a smaragzöld rétet felé: be gyönyörű! A zöld bársony tele van hintve lilás kökörtcsinnel, s az egészen keresztül-kasul csillog az őszi szálak gyémánt fona'a. Jula megengedi magának azt az élvezetet, hogy egy kissé belemerüljön a réte szépségébe. A bársonyos rétet hívogatja, Jula felel neki — holnap hajnalban, az első pit; maiadáskor . . .

Egyszerre csak lángvörös lesz az arca: a drága réten keresztül merészel jönni egy alak, ki rá lép a nyiló kökörtcsinre! Jula nagyot dobbant a lábával, aztán vállára csapja a sarlót és az alak felé rohan. Mikor észreveszi, hogy az a „leveles ember“, kissé csillapul a mérge, mert hát annak hiányzik a fejéből egy kerék. De mikor látja, hogy az embernek egy „nyelvs levél“ van a kezében, egyszerre elsápad. Az isten csak az olyan levéltől őrizzen meg minden teremtett lelket, amelyeknek kilóg a nyelve, mint a veszett kutyának, mert az nyomban megharapja az embert. Miért is nevezik azt sürgönynek, mikor dühös kutya az? Minden embert megmar, a kinek szol. Emlékszik, hogy mikor ő cseléd volt, ilyet vittek az asszonyának, a ki nyomban leszédült, mert az volt benne, hogy meghalt az egyetlen nővére. Azóta Julia előtt a sürgöny és a nővérek halála egészen egy fogalom.

Mintna főbe sujtották volna, olyan kábultan állt meg a bamba levélhordó előtt és önkéntelenül tört fel szívéből egy kiáltás:

— Meghalt Katica!

— Az isten nyugtassa meg szegényt, — hagyja helyben a „leveles ember“.

Tehát igaz! És Julával elkezdett keringeni a kökörtcsin réte, learatott földjével együtt: aztán összekavarodott minden és felemelkedve ott forgott a feje fölött, miközben teméntelen sárga és vörös szikra pattogott mindenfelé; de egyszerre csak sötét lett, mert az egész kavargó és szikrázó föld csak ráborult a fejére.

Ezalatt a levélhordó előkotorászott egy levelet és odanyújtotta, de Jula azt nem látta, mert sötét volt minden:

— Na hát nem kell a levele?

Jula föleszmélt és tiltó mozdulatot tett:

— Nem kell! nem kell! Eléggé megmárt már!

A székely vállat vont és közönyösen mondta, hogy úgy hát elviszi a paphoz, azzal a mássikkal együtt.

Jula nem bánta akárhová viszi, ő már ugyanis határozott. Amint tisztába jött azzal, hogy meghalt a huga, kész volt a tervével: lekapta nyakáról a kendőt, kiterítette a fűre és körmeivel összekapart egy maroknyi földet . . . csak el ne kénnek, hogy pihenessen az a szegény, a szülőhatár földje alatt. Így tett a tarlón is, aztán hazafutott, bezárt mindent; félbehagyott minden munkát és megindult a város felé; alku nélkül megvett egy rend gyászruhát, magára kapkodta s csaknem futva tartott az indóház felé s megindult az ismeretlenbe. Először ült a vasuton, de nem volt hozzávaló kedve, hogy csodálkozzék a sok csoda dolgon. Egész lelkét betöltötte az a tudat, hogy Katica már nincs. Sohasem hitte volna ezt oly megrendítő esetnek, a miért félbe lehetne hagyni az aratást, el nem kezdeni a kaszáást, s a ki nélkül vásárolni ruhát, vasuti jegyet

A vonat dübörögve rohant és a Jula szeméi előtt összefolyt a táj, nem látott semmit, csak azt, a mitől úgy megrémült a kénköves barlangban: éppen mint ott a kék gőzben, csak úgy látta itt is a fátyolozott kékségben azt a szelid szempárt: Csak most ne üzz el Ju-

la néne! . . . És ő elüzte és már vége mindennek, soha jóvá nem lehet azt tenni! Pedig most már azt is érzi, hogy mennyire szerette azt a szép szelid hugát! Szegény, szegény Katica!

Nem tudta visszafojtani könnyeit, s hogy ne lássa senki az ellágyulást, karjára hajtotta a fejét, mintha aludnék, s könnyei puhára áztatták azt a munkától kérges kart. Este felé indult és reggel kellett, hogy megérkezzék: de ezt el nem tudta binni, mintha csak egy éj lenne az, amelyet átszenved. Tenger idő! Pedig ő siet, mert ha azt a földet oda nem dobhatja a koporsóra, akkor az a szegény leány nem fog jól pihenni . . . Oh! Mikor ér már oda!

Végre odaért, szédelegve szökött le a kocsiából, fekete kendőjét a szemére huzta s úgy indult a faluba vezető úton. Elérte az első házat, de a világért sem merte megkérdezni, hogy merre menjen? Félt meghallani azt a borzasztó szót. Egy gyermek ballagott előtte tele korszóval, attól kérdezte halkán, hogy melyik a Balázs Vince háza? A kis leány tüstént rámutatott:

— Éppen ez itt!

Jula megrendült, különös hideg borzongatás futkozott vérében, aztán megmerevülve állt, mintha a földhöz tapadt volna: ily nehéz pillanata még sohasem volt: a huga ott benn fekszik a ravatalon . . .

Egy feketeszemű, piros arcú leányka fut ki az utcaajtóba, a vezető gyermek rámutat:

— Ni! Az Balázs Jula . . .

— Balázs Jula? Hát persze hogy az! — Mily ismerős, mintha mindig látta volna ezt a piros arccskát.

Hozzárohan, felkapja, a szívére szorítja! Soha, soha sem fogja elhagyni! A mit vétett az anyja ellen, azt mind jóvá teszi ezzel a gyermekkel.

— Jó hogy vagy! Jó hogy vagy! mondja hevesen, miközben csókolgatja. Háta mögött egy szelid hang szól:

— Áldjon meg az Isten Jula néne, hogy mégis csak eljövél!

Ugy hát Katica nem halt meg? No nem baj, de azért ne tudja valaki, hogy ő most temetésre jött; azt még úgy se, hogy Kardo Jula félbehagyta az aratást és nem gondolt a hajnali kaszálással, elég ha már az új ruhát le nem tagadhatja magáról!

Huga átkarolja s hálálkodva vezet be. Jula éles szemmel tekint körül; megsimogatja a bölcsőben mosolygó kis fiut: ezt szereti, ez igaz kamarán költ; de azért szíve mégis csak a kis leányhoz vonzza, mintha azzal lenne valami leszámolója, újból az élébe kapja, megcsókolja s csak úgy félvállról szól oda a sógornak:

— Vince, tudod mit? Néha még a sürgöny is hazudik, hazudik, csak hogy megharaphassa az embert, mint a veszett kutya!

De hogy miben hazudott a sürgöny azt már el nem árulná a világért. Mert, hogy abban a sürgönyben szó sem volt a hug haláláról és nem is neki szólt, azt már úgy sem hinné el a konok vén leány senkinek. Hát az apja a vén székely elhitte volna-e valakinek, hogy az ágyut más célra is öntik, mint egy falu megővésére?

Nemzeti színház.

Bérlét 176. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1904. évi április hó 7 én:

A kornevillei harangok.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Clairville és Gabet. Fordította: Rákosi J. Zenéjét szerző: Planquette R.

SZEMÉLYEK:

Gáspár apó	Polgár S.	Fuinaud, írnök	Ligetli V.
Hanri	Arkossy V.	Grippardin	Szabó László.
Jean Greniső	Márton M.	Zsermen	Fóti Frida.
Beily, bíró	Szadal F.	Szerpolette	Felhő Rózi.
Jegyző	Juhász S.	Ripó	Juhai József.

Kezdete este 7 óra fél órakor.

Leghatásosabb

arzen

és

vasas-viz

vérszegénység, női betegség, ideg-, bőrbetegségek stb. ellen. Kapható minden ásványvíz kereskedésben, gyógyszerárban és drogueriarban. 3495

A természetes keserűvizek sorából magasan kiemelkedik a
Schmidthauer-féle
Igmándi keserűviz,

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy helyben,

József-főherceg-ut 11. sz. alatt, (Karolina-utca sarkán) egy, a mostani kor igényeinek teljesen megfelelő

női divat és rövidáru üzletet nyitottam.

Amidőn magam a n. é. közönség pártfogásába ajánlom, figyekezetem oda fog irányulni, hogy nagyrabecsült vesdömnek minden igényeit a legnagyobb mértékben kielégítem.

Kiváló tisztelettel,
Stern József.

621 Ugyanott egy 16 házból való 110 tanulóul felvétetik.

mely a **székrekedés** és azzal járó belső bajoknak u. m.: **étvágyhiány, gyomorfelluvódás, aranyér, vérbőség** sat. páratlan természetű gyógyítója.

Már fél pohárral reggelizés előtt használva teljesen fájdalom nélkül hat, a nélkül, hogy a szervezetet gyöngít né.

Főraktár Aradon: G. Földes Kelemen gyógyszerész, Fejér Gyula, Dárr Kocsárd, Schwartz J., Karácsonyi A., Rothstein M., Daimel L., Guttmann S. és Lázár Gy. uraknál. Kapható mindenütt, úgy egész, mint a közönség kényelmére a 2-3-szori asználatra elegendő kis fél üveges töltésben is. Utasítás mellékelve.

Fél üveg 30 fillér. Egész üveg 50 fillér.

Brázay-féle Sósorszesz

Ha naponta **Brázay-féle** sósorszeszszel öblögetjük a torkunkat, elejét vesszük a megfűléstől eredő torokbajnak.

A legszebb

Női ruhakelmék és blousok,
Costüm kelmék fekete és színes,
Ruha és blous selymek, zeffirek,
Cosmanosi creton és battisztok,
Napernyők a legdivatosebb kivitelben
jutányos árban szerezhetők be

Singer Sándor áruházában

Arad, Andrassy-tér 20.

Vidékre mintákat bérmentve küldök.

Kajhullás, hajmoly és fejkorpa ellen legbiztosabb szer

a **Kossuth-féle**

„Tinctura Capillorum“

több ismert neű orvos által kipróbálva és ajánlva

Egy eredeti üveg ára 2 kor. — Egy próba üveg ára 1 kor.

Kapható a készítőnél:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

gyógyszertárában Arad, Boros Béni-tér 15.

Kapható: Földes Kelemen, Vojtek Kálmán és Krebsz Géza urak gyógyszerertárában.

BUTOR

— csak jó minőségű —

legjutányosabb árban

kapható

Varga József

asztalos mesternél 668

Arad, Kápolna-u. 6/a.

6988—1904.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város 1903. évi zárszámadását, a részletezett kimutatásokat, vagyoni lefűrt, a vá-

ros eszelekvő és szenvedő vagyoni állására vonatkozó mérlegét, az a yag számadási kivonatot, a kövezet-alap számadását, úgy a tanácsnak jelentését folyó évi április 7 től április 21 éig bezárólag a városháza tanácsstermében közszemlére kiteszük.

Ezről a város adózó polgárait azzal értesítjű, hogy jogában áll minden egyes adózónak a számadásokat megtekinteni s azokra esetleges észrevételeit az 1886. évi XXI. t. cz. 17. §. b) pontja értelmében a folyó évi május havában tartandó városi rendes közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal a tanácshoz beérjeszteni. Arad, 1904. évi április hó 2 án.

A városi tanács.

FOGÁK

szájpadlás nélkül és anélkül, hogy a gyökerek eltávolításának 8 koronától. Az általam készített és Párisban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszédzavarokat nem okoz és kitűnően rág vele. Régi fogsorok átalakíttatnak.

Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek.

Nagyobb rendeléseknél a vasutköltség fele megtérítettik.

Fogorvosi intézet:

BUDAPEST,

VII, Erzsébet-körut 50. sz I. em.

Royal-szállóval szemben.

Fogorvos:

LÖFLER EMIL.

Fogházás őrzéstelenítve.

Tartós plombák.

Rendel d. u. 10—12 és d. u. 8—7-ig.

Fogtechnikai vezető:

GROSSMANN S.

a párisi fogorvosi akadémia kiállításán a keresztel díszített aranyéremmel kitűnötve. Fogad reggel 8-tól este 8-ig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Mérsékelt árak. Részletfizetésre is.

Eladó szőlőoltvány.

Különböző bor és csemegé faju I. oszt.
gyökeres szőlőoltvány,

továbbá szőlők pótlásához alkalmas **gyökeres
amerikai vessző** kapható

Winkler József

szőlőoltvány termelőnél 994

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Uj kerék és kocsigyártó üzlet.

ILLÉS SÁNDOR

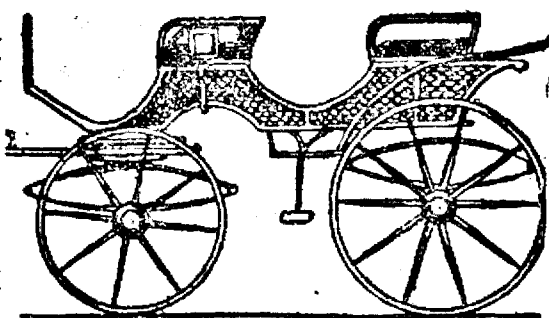
kerék és kocsigyártó
Aradon, Kossuth-utca 2.

Van szerencsém a n.
é. helybeli és vidéki kö-
zönség becses tudomá-
sára hozni, hogy

Aradon,

Kossuth-utca 2. sz. a.

egy a mai igényeknek
megfelelő és kitűnő mun-
kaerővel berendezett

kerék- és kocsigyártó-üzletet
nyitottam.

Készíték minden a szakmámba vágó famunkákat a legegyszerűbbtől a
legdiszesebb kivitelig úgy új és javítási munkákat, jutányos árak és leg-
szolidabb kivitelben.

Súlyt fektetve arra, hogy messzire menő szakismeretemet hosszú
éveken át külföldön é. p. Hamburg, frankfurt a/m. Karlsruhe és
Bécsben a Lohner-féle os. és kir. udvari szállítók kocsi gyár-
tában szereztem, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. megrende-
lőim kívánatainak minden tekintetben eleget tehessek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve,

391

maradok kiváló tisztelettel

Illés Sándor, kocsigyártó.

Uj kerék és kocsigyártó üzlet.

STENGL és SPIELMANN

nürnbergi és rövidaru nagykereskedése

Telefon. ARADON ANDRÁSSY-TÉR 4. SZ. Telefon.

T. cz.

Van szerencsénk b. tudomására hozni, hogy a
helybeli piacon

STENGL és SPIELMANN

törvényszékiileg bejegyzett cég alatt nürnbergi és rö-
vidáru nagykereskedést nyitottunk és kérjük cégjegyzé-
sünket szívesen tudomásul venni. Hosszu évi kereske-
dői tapasztalataink, elegendő üzleti tőke, valamint azon
törekvésünk, hogy üzletbarátainkat a legjobban szolgál-
juk ki, azon reményt nyújtják nekünk, hogy vállalatunk
kiterjedt alapokon fog fejlődésnek indulni.

Midőn tisztelettel kérjük, hogy nagybecsű bizal-
mával bennünket megtisztelni méltóztassék, ajánljuk
magunkat

kiváló tisztelettel:

Stengl és Spielmann.

1058

Cserépkályha és takaréktűzhely**Javításokat**

a legjutányosabb áron elvállalok.

Hiszem, hogy Balogh Dávid ur-
nál szerzett 8 évi tapasztalataim
alapján a legmesszebb menő igé-
nyeket is kielégíthetem.

Magamat a n. é. közönség szí-
ves pártfogásába ajánlom. 1087

Rubánovics György,

Kápolna-utca 3. szám.

Uraságoktól használt

nyári és téli férfi-ruhákat
háló ebédlő és más buto-
rokat 581

a legmagasabb áron veszek.

Kivánatra házhoz is megyek

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Telefon 381.

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertára

a Szent Háromsághoz, Aradon, Szabadság-tér.

Mindennemű kül- és belföldi különlegességek, szépitőszerek, arczví-
zek, hölgyporok, pipere és gyógyszappanok, kőtszerek, illatszerek, irrigató-
rok felszerelve, cognac, rum, tea, törköly, malaga, ménesi, aszabor, cacao
por, gyermektáplisztek, fogporok, szárvizek, hajszeszkek, szobaillatok, valódi
kölni víz, nagy választékban kaphatók. — Ártalmatlan, csodás hatású bőr-
finomító készítmények.

Serail-arczkenőcs, éjjeli használatra. Egy tégely 1 kor. 40 fillér, kis tégely 70 fillér.

Serail-Crème, nappali használatra. Egy tégely 1 korona.

Serail-szappan. Kitűnő pipere szappan. 1 drb. ára 60 fillér.

Serail-szárviz. Kellemes aromás szárviz. 1 üveg 1 kor. 50 fillér.

Serail-hölgypor. Kiváló minőségű finom pipere por 3 szinben. Egy doboz 1 korona.

Gyermekeknek váltóház, hideglelés, szamárköhögés ellen a legjobb hatású
szer a valódi több- **Rozsnyay-féle chinin cukorka.** Valódi csak ak-
szőrösen kitűntetett. Kor. ha minden
egy darab csomagoló papírossal Rozsnyay Máttyás névaláírással van el-
látva. Egy 10 dbot tartalmazó doboz 1 kor. 152

Minden fájdalom nélkül biztos hashajtó
szer az

ALVO tabletták.

Az „Alvo” az egyedüli biztos szer, melynek használata
val. rendszeresített állandó székletétel időztetik elő. Mint gyomor-
erősítő és gyomortisztító nélkülözhetlenné válik.

Kiváló tulajdonsága, hogy puha, a mi által nemcsak hogy
a gyomorban könnyen és gyorsan feloldódik, hanem a kívánt
hatás is sokkal gyorsabban következik be, mint ehhez hasonló
készítményeknél.

Ize rendkívül kellemes és édes, gyermekek nagy elős ere-
tettel veszik.

Minden doboz használati utasítással van ellátva

Egy doboz ára 90 fillér.

Figyelmeztetés: Alvo tablettáink törvényesen védve van-
nak. — Utánzókat szigorúan büntetettnek.

Kapható az egyedüli készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárban az „Isteni Gondviseléshez”

ARAD, Andrassy-tér 22, a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Királygömböket teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatal:
 József főherceg-ut 22. szám.
 — Telefon szám: 151. —

Tudakozódást kérjük a hirdetés miatt levő számokra vonatkozóan.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
 Kiadóhivatalban:
 József főherceg-ut 22. szám.
 — Telefon szám: 151. —

Azon rovokban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 5 fillér. — Családot kereső vagy családot ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk eláruló helyein.

Akinek

ismeretség híján

házasúrsra,
 nevelőre,
 üzletvezetőre,
 könyvelőre,
 segédre,
 ispánra,
 gazdatisztára,
 kulcsárra,
 vinczellőre,
 kertészre,

kulcsárnőre,
 gazdasszonyra,
 szakácsnőre,
 szobaleányra,
 házi- vagy
 irodaszolgára,
 pénzbeszédőre,
 házmesterre,
 stb.-re
 van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
 zongorát,
 bort,
 gyümölcsöt,
 gabonát,

üzletet,
 műhelyt,
 lakást stb.:
 vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
 házat
 vadászterületet,

halászatot,
 telket,
 kocsi,
 lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbérvétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értezt, ha az

„ARADI KOZLONY“
 kis hirdetési
 rovatát használja.

Demeter utcában

a 95 a. és b. számú (volt Krivány-ház) nagy kert és nagy árnyas udvarral, eladók. 1109

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv. Társaságnál.

Eladó.

egy jó forgalmu borbély és fodrász-üzlet, a mely már 30 év óta fennáll és a legélénkebb utcában van, minden órában elutazás miatt eladó. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 1101

Weitzer János toll.

Doboza
 kor. 40 fill.

Nikkellezett acézból. 2252

Kapható: Ingusz I. és Fiamál.
 Telefon 517.

Egy három szobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel május 1-től kiadó. Orczi-utca 19/b. szám alatt. Bővebbet ugyanott. 625

Tisztességes,

szerény házvezetőnőt keres vidéki hivatalnok. „Csakis szerény igényű” jelige alatt kiadóhivatalba kéretnek az ajánlatok. 1127

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindentéle paszományos és gombkötő árukban,

u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok, selyem Ponponok és zsaniliákban.

Elvállal 526

minden e szakba vágó munkát, a legjutányosabb árak mellett.

Ujtás a lakások tisztázásánál!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy hosszú kísérletezés után oly szerrel és eszközzel rendelkezem, hogy teljes megbízhatóság és jótállás mellett a lakások

tökéletes féregmentessé tételét elvállalom.

Teljesítek mindennemű diszes és egyszerűbb

szobák, termek stb. festését

a legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeknek megfelelő legdiszesebb kivitelig és mindennemű mázolási és fénymázolási munkálatokat a legalaposabb kivitelben, a lehető legjutányosabb árak mellett. A n. é. közönség b. megbízását kérve kiváló tisztelettel

Guttman Sándor,

szobafestő 691

Weitzer János-utca 19. földszint.

ALAPITTATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg. 73

ALAPITTATOTT 1890.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szepit májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arctisztatlanságot. Massázshoz használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csak a ezen készítmények valódiak, a melyek ezimereis védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1075

Margit szappan 70 fillér. Margit poudor 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battyányán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangor Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apáczán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Ármán, Eken: Ifj. Pekker István, Földékon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahoncon: Molnár István, Gyorokon: Manzyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevényen: Schlögl Pál, Kun-ágotán: Fejes Lajos, Körtöcsen: Hackenberger László, Medgyesgyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M.-Radán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzéros Adám, Nagy-Zerindon: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocszin János, Pankotán: Posevitz Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Sí-mándon: Csiky Lukács, Soborszában: Károlyi Kálmán, Szemlákán: Hauszler Sándor, Tauszon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

Alkalmi bevásárlási forrás.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota.

Arany-, ezüst- és zálogjegyek megvételnek. 1076

Gyógyfürdőkezelő és massör ajánlkozik.

Orvosi rendeletre bárkinek saját lakásán massás avagy lepedő ledörzsölés, félfürdő és tyukszemvágást szerény feltételek mellett szakértelemmel végez

Poleretzky Dániel

massör és gyógyfürdő kezelő

Tökölly-tér, Heim Domokos-u. 2.

Ezelőtt Dr. Hecht gyógyintézetében.

Nők részére: 1120

Ujvári Árpádné, Szípót-utca 12. sz.

Legujabb
Tavaszi

NŐI FELÖLTŐK

Angol női
Kawelock

Köpenygallér.

Leány- és gyermek-felöltők.

Legujabb szabásu

D i v a t a l j a k
és ingblousok

710

rendkívül nagy választékban

STERN M. A. női felöltő
áruházában

Aradon, Andrássy-tér, az új Minorita templommal szemben.

Alapítotott 1875.

Városi és megyei telefon 238.

Szabott árak!

Városi és megyei telefon 457. szám.

ALAPITTATOTT 1845.

Szabott árak!

Városi és megyei telefon 457. szám.

Neumann M.

csász. és kir. udvari szállító

férfi-, fiu-, gyermek- és leányka-ruha telepe
ARADON, a „Fehér Kereszt“ mellett.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legjobb minőségű kész árukban.

Teljes férfi öltönyök:

Sacco öltöny csikozott vagy mintázott szövetből	26-30	koronáig
Divatos csikozott v. mintázott cheviottból	35-50	"
Zsolnai kek cheviott admirál	30-44	"
Legujabb divatszövelekből	36-50	"

Férfi felöltők:

Sötét szürke vagy drapp coachmen	24-36	"
Finom cheviottból fekete vagy kék	24-50	"
Sötétszürke angol cheviottból	30-50	"
Sötétszürke és csikozott double szövetből	34-44	"

Fiu öltönyök:

Tengerész costumök kék cheviottból	14-20	koronáig
Szürke, kék vagy drapp kamgarnból	14-22	"
Iskola öltönyök zsolnai egyszínű vagy mintázott cheviott	10-18	"
Vadász öltöny szürke lodenből	16-24	"
Fiu öltöny térd nadrággal csikos szövetből	16-25	"
Fiu öltöny hosszú nadrággal, csikos szövetből	22-35	"
Fiu felöltő sötét kék és drapp színben	13-18	"

738

Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek.